ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

មាគមបុគ្គលិកសិក្សាខ្មែរ

ទស្សនាវដ្ដី

១៤

គ្រូបង្រៀន

ខែ មករា - កុម្ភៈ - មីនា ឆ្នាំ ២០០៣

ផ្សាយចេញរាល់ត្រីមាស ពីទីចាត់ការសមាគមបុគ្គលិកសិក្សាខ្មែរ

១២៨B មហាវិថីព្រះនរោត្តម (ភ្នំពេញ)

ទូរស័ព្ទ : ០២៣ ២១៦ ១៨៤

មាតិកា

I. គណៈកម្មការរៀបរៀង និង និពន្ធ

- លោក កែវ យ៉ារ
- លោក ជុំ ហ៊ុន
- លោកស្រី គុយ ផល្លា
- លោក ស្វាយ មិត្ត
- លោកជំទាវ ប៉ែន ណារុណ
- លោក ថោង បូរ៉ាន់
- លោក កៅ ធឿន
- លោកស្រី ប្រាក់ សុធីដា
- លោកស្រី ទន់ សុគុំ
- លោក ប៉ែន សារុន
- សមាជិក សមាជិកា ស.ប.ស.ខ

II. គណៈកម្មការត្រួតពិនិត្យ

- លោក យស់ អ៊ាង
- លោកជំទាវ ហួរ ស៊ីរី
- លោកបណ្ឌិត អ៊ុម កុច
- លោក ស៊ិន ស៊ីម
- លោក សួង សារុន
- លោក ស៊ុង វ៉ាន់ថន

III. វិចិត្រករ

លោក ប៉ាន់ ត្រា

IV. ការីកុំព្យូទ័រ

ក.ម៉ៅ សុធី

<u>គ្របខាងក្រៅ</u>

- ពីមុខ : សម្តេច ហ៊ុន សែន សម្ភោធផ្ទះគ្រូបង្រៀននៅខេត្តសៀមរាប(២៦-ធ្នូ-២០០១)
- ពីក្រោយ : ផ្ទះគ្រូបង្រៀននៅខេត្តសៀមរាប

ល.រ	ចំណងជើងអត្ថបទ	ទំព័រ
១	អារម្ភកថា	១
២	វិចារណកថា	៣
៣	ជីវប្រវត្តិសង្ខេបព្រឹទ្ធាចារ្យ យ៉ង់ ធី	៤
៤	បំណែងចែកភារកិច្ចគណៈកម្មាធិការនាយក ស.ប.ស.ខ អាណត្តិទី ៨	៧
	រាជកិច្ច	
៥	សេចក្តីដកស្រង់ព្រះរាជក្រឹត្យ	៨
៦	សេចក្តីដកស្រង់អនុក្រឹត្យ	១៤
	ទស្សនៈទូទៅ	
៧	កំណើនប្រជាជនឆាប់រហ័ស	១៦
៨	ការស្រុតចុះសីលធម៌របស់សិស្សជំទង់ក្នុងសង្គមសព្វថ្ងៃ	១៨
	ចិត្តវិទ្យា-អប់រំ	
៩	វដ្តជីវិត	២០
១០	បច្ចេកទេសចោទសួរ	២២
	វិជ្ជាសិក្សា និងគរុកោសល្យ	
១១	លំហាត់បុរេសិក្សា	២៤
១២	ល្បិចនៃវិចារ	២៧
១៣	គណិតវិទ្យា : អភិវឌ្ឍន៍មេរៀន	៣០
១៤	វេយ្យាករណ៍ : កិរិយាហេតុ	៣៣
១៥	គំនូរ : វិធីបង្រៀនគំនូរ	៣៧
១៦	ប្រវត្តិវិទ្យា : អត្ថបទជំនួយ	៤៤
	កំណាព្យ និងកំសាន្ត	
១៧	ការស្រាវជ្រាវទ្រង់ទ្រាយផ្សេងៗ	៤៦
១៨	ចំណោទត្រិះរិះ	
១៩	បុណ្យអុំទូក (កំណាព្យ)	៤៧
២០	មោហាគតិ (កំណាព្យ)	៤៨
	វេទិកាស្វែង	
២១	យល់ដឹងពីសំនេរលេខដោយបន្ថែមសូន្យ	៤៩
	ពត៌មាន	
២២	ផ្ទះគ្រូបង្រៀននៅខេត្តសៀមរាប	៥០
២៣	តើអ្នកគ្រូ លោកគ្រូមានជីវិតទេ ?	៥១
២៤	ស្ថិតិសពសមាជិក និង គ្រួសារសមាជិក ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៩៥ ដល់ ដំណាច់ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០២ ។	៥២

អារម្ភកថា

លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ ជាទីគោរពរាប់អាន !

ថ្ងៃនេះ "ទស្សនាវដ្ដីគ្រូបង្រៀន" បានវិលមកជួបប្រិយមិត្តជាទីមេត្រី ដោយក្ដីទីករលឹកយ៉ាងក្រៃលែង និងសូមប្រសិទ្ធពរជ័យសិរីមង្គលមហាប្រសើរ ជូនចំពោះលោកគ្រូ អ្នកគ្រូក្នុងឱកាសឆ្នាំថ្មីឆ្នាំ២០០៣ សូមប្រកបបានតែសេចក្ដីសុខចំរើនគ្រប់ប្រការ និងសំរេចបានជ័យជំនះគ្រប់ភារកិច្ច ។

ការបែកគ្នាមួយរយៈនេះ បានធ្វើអោយយើងខ្ញុំមានការសោកស្ដាយជាទីបំផុត ចំពោះការទន្ទឹងរង់ចាំរបស់ប្រិយមិត្តយើង ។ មិត្តយើងខ្លះងឿងឆ្ងល់ និងខ្លះទៀតហាក់ដូចជាអស់សង្ឃឹមថានឹងបានជួបគ្នាជាថ្មីឡើងវិញ ។

យើងបានដឹងហើយថា "ទស្សនាវដ្ដីគ្រូបង្រៀន" ដែលបានប្រសូតឡើងតាំងពីលេខ ១ រហូតមកនោះ គឺអាស្រ័យដោយការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់គណៈកម្មាធិការនាយកក៏ពិតមែន តែក៏អាស្រ័យដោយជំនួយឧបត្ថម្ភទាំងស្រុងពីប៉ាសិច (PASEC) ផងដែរ ។ ជាចៃដន្យណាស់ ពេលដែលអស់ជំនួយប៉ាសិច គឺចំពេលដែលលោកប្រធានគណៈកម្មាធិការមានសុខភាពថមថយដោយជរាពាធ និងរោគា ។ ការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់គណៈកម្មាធិការ ទោះជាមានការជួយជ្រោមជ្រែងពីគ្រប់ខេត្ត-ក្រុងក៏ដោយ ក៏នៅបានទទួលផលយឺត និងតិចតួចណាស់ គឺយើងនៅអាចបោះពុម្ពផ្សាយបានក្នុងកំរិតចំនួនមួយកុំអោយតែដាច់នូវលេខ១១...លេខ១២...និងលេខ១៣...កាន់តែរយាលទៅៗ....ឆ្ងាយទៅៗ..... ។

ឆ្នាំថ្មី! ការប្រឹងប្រែងថ្មី! ទស្សនាវដ្ដីលេខថ្មី! លេខ១៤!

យើងបានប្ដេជ្ញា ពុះពាររាល់ការលំបាកគ្រប់បែបយ៉ាង ធ្វើយ៉ាងណាអោយចលនាជីពចរទស្សនាវដ្ដីបានដើរស្រួលជាប្រក្រតីឡើងវិញ ដើម្បីបំរើឧត្ដមគតិ និងប្រពៃណីរបស់ខ្លួនក្នុងការលើកកំពស់សាមគ្គីភាព ការយោគយល់គ្នារវាងគ្រូបង្រៀននិងគ្រូបង្រៀនផងគ្នា ការផ្ដល់ចំណេះដឹង បទពិសោធន៍ទៅវិញទៅមក ការលើកកំពស់មុខវិជ្ជាជីវៈ និងគុណភាពអប់រំ ។

សូមជំរាបជាពតិមានថា ពីលេខ ១៤ ដល់ លេខ ១៩ យើងអាចបោះពុម្ពបានប្រហែល៦.០០០ច្បាប់ ក្នុងមួយលេខៗដើម្បីសងបង្គ្រប់៦ត្រីមាសដែលបានអាក់ខាន ។ ហើយចាប់ពីលេខ២០តទៅ ចំនួននេះនឹងធ្លាក់មកប្រហែលត្រឹម៣.០០០ច្បាប់វិញទៅតាមលទ្ធភាពជាក់ស្ដែងរបស់យើង ។

យើងខ្ញុំនៅតែសំណូមពរអំពាវនាវដោយទទូចចំពោះលោកគ្រូ អ្នកគ្រូ សូមមេត្តាជួយទស្សនាវដ្ដីយើងដោយស្មគ្របញ្ចេញមតិយោបល់ទៅលើការអប់រំក្នុងប្រទេស ក្រៅប្រទេស បច្ចុប្បន្នកាល អតីតកាល អនាគតកាល ដើម្បីចែកជូនបុគ្គលិកសិក្សាយើងបានក្រេបជញ្ជក់ចំណេះដឹងថ្មី ពតិមានថ្មី ក្នុងគោលបំណងលើកកំពស់ពុទ្ធិទូទៅ និងវិជ្ជាជីវៈនៃអ្នកអប់រំដែលមានភារកិច្ចផ្ទេរចំណេះដឹងទៅអោយយុវជនជំនាន់ក្រោយ ។ ក្នុងនោះ យើងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះលោកខោល ភុន និង លោកប៉ាន់ ត្រា ដែលផ្ដល់អត្ថបទជាទៀងទាត់ដល់ទស្សនាវដ្ដីគ្រូបង្រៀនយើង ។

យើងខ្ញុំរង់ចាំទទួលមតិយោបល់ល្អៗអំពីប្រិយមិត្តអ្នកអានទាំងអស់ដោយសោមនស្សរីករាយ និង សូមអភ័យទោសពីសំណាក់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូនូវកង្វះខាត និងកំហុសឆ្គងដែលអាចកើតមានដោយអចេតនានៅលើទំព័រទាំងឡាយនៃទស្សនាវដ្ដី នេះ ។

គណៈកម្មាធិការនាយក

អារម្ភកថា

ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាបានទទួលស្គាល់ថា ការអប់រំមូលដ្ឋាន ជាប្រព័ន្ធបណ្តុះបណ្តាលសំរាប់ជនគ្រប់រូបទោះប្រុសក្តីស្រីក្តី ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ។

ការអប់រំមូលដ្ឋាននេះ មានរយៈពេលប្រាំបួនឆ្នាំ (រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ជំពូកទី ៦ មាត្រា ៦៨ : "រដ្ឋផ្តល់កិច្ចអប់រំផ្នែកបឋម និងមធ្យមសិក្សានៅសាលារៀនសាធារណៈសំរាប់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូបដោយឥតបង់ថ្លៃ ។ ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវបានទទួលការអប់រំយ៉ាងតិចប្រាំបួនឆ្នាំ ។") សំដៅឆ្លើយតបនឹងតំរូវការទាក់ទងនឹងមធ្យោបាយសិក្សា (អំនាន អក្សរផ្ចង់ សំនួរ វោហារ ផ្ទាល់ខ្លួន ការគិតលេខ ដំណោះស្រាយចំណោទ) ក៏ដូចជាខ្លឹមសារ(-ចំនេះដឹងផ្នែកទ្រឹស្តី -ចំនេះដឹងធ្វើការងារ និងបំនិនជីវិត-ចំនេះដឹងចេះរស់នៅជាមួយគ្នាមានសីលធម៌ល្អជាពលរដ្ឋថ្លៃថ្នូរ និង មានប្រយោជន៍ -ត្រៀមខ្លួនសំរាប់រស់នៅនាសង្គមអនាគត) ដែលមនុស្សជាតិត្រូវការដើម្បី ÷

- ទ្រទ្រង់ជីវិត
- អភិវឌ្ឍរាល់សមត្ថភាពធនធានមនុស្ស
- រស់នៅ និងធ្វើការក្នុងក្តីថ្លៃថ្នូរ
- ចូលរួមអោយបានពេញទំហឹងដល់កិច្ចអភិវឌ្ឍន៍
- ធ្វើអោយគុណភាពនៃអត្ថិភាពរបស់ខ្លួនប្រសើរឡើង
- រួមផ្តល់សេចក្តីសំរេចចិត្តដ៏ភ្លឺស្វាង
- បន្តការសិក្សា ។

ការអប់រំមូលដ្ឋានមិនមែនស្ថិតនៅត្រឹមតែជាគោលដៅរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះទេ តែវាជាមូលដ្ឋានមួយសំខាន់សំរាប់ការអប់រំជានិរន្ត និង សំរាប់កិច្ចអភិវឌ្ឍន៍របស់ភាវៈមនុស្សជាតិ ។

ទស្សនវិស័យទូលាយរបស់ការអប់រំមូលដ្ឋាន ត្រូវបានគួបផ្សំគ្នាជាអង្គឯកភាពមួយរួមមាន ÷

- កុមារទាំងអស់ ព្រមទាំងជំទង់ និងមនុស្សចាស់ផងដែរ
- ប្រព័ន្ធសំខាន់ចាំបាច់នៃការបណ្តុះបណ្តាលចំពោះកុមារ ក្រៅពីគ្រួសារនោះ គឺសាលាបឋមសិក្សា និង មធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ
- ការហ្វឹកហាត់ដែលត្រូវផ្សារភ្ជាប់នឹងបរិការណ៍ និងសង្គម ត្រូវធានាដល់អ្នកហ្វឹកហាត់ទាំងអស់នូវស្បៀងអាហារ ការថែទាំសុខភាព ហើយជាទូទៅការគាំទ្រកំលាំងកាយ និង សញ្ចេតនាដែលពួកគេត្រូវការដើម្បីមានលទ្ធភាពចូលប្រលូកដោយសកម្មក្នុងការអប់រំ ។

គណៈកម្មាធិការនាយក

ជីវប្រវត្តិព្រឹទ្ធាចារ្យ យ៉ង់ ឆឹ

លោក **យ៉ង់ ឆឹ** កើតនៅថ្ងៃទី ១៥ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩២៤ នៅភូមិក្រូចសើច ឃុំកោះអណ្ដែត ស្រុក ស្រីសន្ធរ ខេត្តកំពង់ចាម ។ ឪពុកឈ្មោះ **យ៉ង់ ឡូរាត់** ម្ដាយឈ្មោះ **ស៊ឹម ម៉ៅ** ជាកសិករ ។ ភរិយាឈ្មោះ **ឈិត ស៊ុយេន** កើតឆ្នាំ ១៩៣៤ នៅខេត្តកំពង់ចាម បានធ្វើមរណកាលក្នុងរបបប៉ុលពតឆ្នាំ ១៩៧៦ ។ លោកមានបុត្រចំនួន ៦ នាក់ : ប្រុស ២នាក់ និងស្រី ៤នាក់ ។

ក្នុងមួយជីវិតលោកព្រឹទ្ធាចារ្យ **យ៉ង់ ឆឹ** បានលះបង់មិនខ្លាចនឿយហត់ដើម្បីបុព្វហេតុអប់រំ ជាពិសេសបុព្វហេតុសមាគមបុគ្គលិកសិក្សាខ្មែរ ជាក់ស្ដែង :

១-**ការសិក្សា** :

១៩៣៤-១៩៤៤ : សិស្សបឋមសិក្សានៅខេត្តកំពង់ចាម មធ្យមសិក្សានៅវិទ្យាល័យព្រះស៊ីសុវត្ថិ

១៩៤៤-១៩៤៥ : គរុសិស្សសាលាគរុកោសល្យភ្នំពេញ

២-**មុខងារ** :

១៩៤៥-១៩៧៥ : -គ្រូបង្រៀនបឋមសិក្សានៅខេត្តព្រៃវែង

-នាយកសាលារៀននៅខេត្តព្រៃវែង

-នាយកតំបន់អធិការកិច្ចសាលាបឋមសិក្សានៅខេត្តកំពង់ស្ពឺ

-អធិការបឋមសិក្សានៅខេត្តកំពង់ស្ពឺ

-អភិបាលសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម

១៩៨០-១៩៩០ : ប្រធាននាយកដ្ឋានឧត្តមសិក្សា និងសិក្សាឯកទេសនៅក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា ។

១៩៩១ : ចូលនិវត្តន៍

១៩៩៥-១៩៩៨ : ទីប្រឹក្សារាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឋានៈស្មើនឹង រដ្ឋលេខាធិការ ។

៣-**<u>បទពិសោធន៍</u>** :

- អធិការថ្នាក់រៀន និងសាលាបឋមសិក្សា
- គ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលសាលារៀន និងគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា និងសិក្សាឯកទេស

៤-**<u>ទស្សនកិច្ចសិក្សា និងកម្មសិក្សា</u>** :

១៩៥៩ : ទស្សនកិច្ចសិក្សានៅប្រទេសឥណ្ឌាក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃកម្មវិធីអភិវឌ្ឍសហគមន៍

១៩៦៣-១៩៦៤ : កម្មសិក្សាអធិការកិច្ចសាលាបឋមសិក្សានៅ ម៉ុងប៉េល្លីយេ (ប្រទេសបារាំង) ។

៥-**<u>ការចូលរួមសន្និសីទអន្តរជាតិ</u>** :

១៩៨០-១៩៨៨ : សមាជិកគណៈប្រតិភូក្រសួងអប់រំ ចូលរួមសន្និសីទអន្តរជាតិ ស្តីពីការអប់រំ មូលដ្ឋាន និងឧត្តមសិក្សា និងសិក្សាឯកទេស :

- សាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមវៀតណាម ៣លើក
- សាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យប្រជាមានិតឡាវ ១លើក
- សាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យអាល្លឺម៉ង់ ៣លើក

១៩៨៦ : ការប្រជុំអន្តរជាតិស្តីពីផែនការកម្មអប់រំនៅប៊ែរឡាំង (សាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ អាល្លឺម៉ង់) ។

៦-**<u>សកម្មភាពផ្សេងៗ</u>** :

១៩៩៤-២០០២ : ប្រធានគណៈកម្មាធិការកណ្តាលនៃសមាគមបុគ្គលិកសិក្សាខ្មែរ

១៩៩៥ : - និពន្ធ និងផ្សព្វផ្សាយទស្សនាវដ្តីគ្រូបង្រៀនចំនួន ១៣លេខ

- អ្នកពិគ្រោះការនៃការបណ្តុះបណ្តាលអធិការបឋមសិក្សានៅមហាវិទ្យាល័យ គរុកោសល្យ ។

- និពន្ធសៀវភៅប្រវត្តិខ្ញុំផ្ទាល់
- និពន្ធសៀវភៅអត្តសញ្ញាណកម្ពុជា
- និពន្ធសៀវភៅសីលធម៌ទ្រទ្រង់មនុស្សជាតិ
- និពន្ធប្រវត្តិអប់រំនៅកម្ពុជា
- គំនិតផ្តួចផ្តើមមហាសាមគ្គីក្នុងគ្រួសារគ្រូបង្រៀន ក្នុងការស្ថាបនាផ្ទះគ្រូ បង្រៀន ។

៧-<u>ការទទួលគ្រឿងឥស្សរិយយស</u> :

- មេដាយពលកម្ម
- មេដាយមុនីសារាភ័ណ្ឌថ្នាក់សេនា

លោកព្រឹទ្ធាចារ្យ **យ៉ង់ ឌី** បានធ្វើមរណកាល ក្នុងតួនាទីជាធរមាន ប្រធានគណៈកម្មាធិការនាយកនៃសមាគមបុគ្គលិកសិក្សាខ្មែរ នៅថ្ងៃ ព្រហស្បតិ៍ ១៤ កើត ខែ ស្រាពណ៍ ឆ្នាំ មមី ចត្វាស័ក ព.ស ២៥៤៦ ត្រូវនឹង ថ្ងៃទី ២២ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០២ វេលាម៉ោង ៨យប់ ក្នុងជន្មាយុ ៨១ឆ្នាំ ដោយជរាពាធ ។

> **"កាលរស់នៅ ត្រូវធ្វើការ ណាមួយ**
> **ទុកជំនួយ ជួយចំណែក ចែកដល់ជាតិ**
> **កុំកើតឡើង ស្លាប់ទៅវិញ ឥតស្អាត**
> **ទុកតែធាតុ មួយកញ្ចប់ ប៉ុណ្ណោះឡើយ ៗ"**
>
> ឱម ណាត្រី

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សមាគមអប្បកិច្ចគ្រូខ្មែរ

Association Mutualiste du Corps Enseignant Khmer/
Ligue Cambodgienne de l'Enseignement.

លេខ : ៣៩ គក

ការកំណត់បែងចែកភារកិច្ច

គណៈកម្មាធិការនាយក ស.ប.ស.ខ

អាណត្តិទី ៤ ឆ្នាំ២០០៣_២០០៤

- យោងលក្ខន្តិកៈសមាគមអប្បកិច្ចសិក្សាខ្មែរ ជំពូកទី៣ ប្រការ១២ និងប្រការ២៧
- យោងកំណត់ហេតុនៃការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសគណៈកម្មាធិការនាយក ស.ប.ស.ខ. ចុះថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០២
- យោងសេចក្តីសំរេចរបស់អង្គប្រជុំគណៈកម្មាធិការនាយកធ្វើកាលពីថ្ងៃទី ២៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០២

គណៈកម្មាធិការនាយក ស.ប.ស.ខ

បានសំរេចបែងចែកភារកិច្ចជូនសមាជិកទាំង ១៥រូប ដូចតទៅ :

១- ប្រធាន	: លោក រស់ ស៊ីវ	២- អនុប្រធាន	: លោកជំទាវ ឡុង សើ
៣- អគ្គលេខាធិការ	: លោក ស៊ុន ចាន់ថន	៤- អគ្គលេខាធិការរង	: លោក ស្វាយ ធិត្យ
៥- អគ្គហិរញ្ញិក	: លោក ទឹម ឃឹម	៦- អគ្គហិរញ្ញិករង	: លោក អៅ ហឿន
៧- បណ្ណារក្ស	: លោក ជំទាវ ទឹម ណារ៉ុម និង		: លោកស្រី ចន សុភី
៨- ស្នងការ	: លោក ស៊ុន ស៊ីម		: លោក ថេង ឌុវ៉ាល់
	: លោកស្រី ឃួន សុមិជា		: លោក ទឹម សារិន ✓

៩- គណៈកម្មការត្រួតពិនិត្យ : លោក សុខ សារុន ប្រធាន
: លោក ជុំ ស៊ុន សមាជិក
: លោកស្រី គុយ ផល្លា សមាជិកា

ភ្នំពេញថ្ងៃទី ២៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០២

គណៈកម្មាធិការនាយក ស.ប.ស.ខ

រស់ ស៊ីវ

កន្លែងចម្លង :

- ក្រសួងមហាផ្ទៃ
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- គណៈកម្មាធិការ ស.ប.ស.ខ គ្រប់ខេត្ត-ក្រុង
- [illegible]

សេចក្តីស្រង់ព្រះរាជក្រឹត្យ

នស/រកត/១២០១/៤៥០

ព្រះរាជក្រឹត្យ

ស្តីពី

បៀវត្សមូលដ្ឋាន និងប្រាក់បន្ទាប់បន្សំនៃបៀវត្ស

របស់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល

* * *

យើង

ព្រះករុណាសម្តេច ព្រះនរោត្តមសីហនុ

រាជហរិវង្ស ឧភតោសុជាត វិសុទ្ធិវង្ស អគ្គមហាបុរសរតន៍

និករោត្តម ធម្មិកមហារាជាធិរាជ បរមនាថ បរមបពិត្រ

ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

- បានទ្រង់យល់រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- ....
- ....

ត្រាស់បង្គាប់

មាត្រា ១

បៀវត្សមូលដ្ឋាន និងប្រាក់បន្ទាប់បន្សំនៃបៀវត្ស គឺជាកំរៃជីវភាពប្រចាំខែដែលរដ្ឋត្រូវផ្តល់ជូនមន្ត្រីរាជការស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងនៃច្បាប់ស្តីពីសហលក្ខន្តិកៈមន្ត្រីរាជការស៊ីវិលក្នុងការបំពេញការងារ ។ បៀវត្សមូលដ្ឋាន និង ប្រាក់បន្ទាប់បន្សំនៃបៀវត្សរួមមាន :

- បៀវត្សមូលដ្ឋាន

- ប្រាក់បំណាច់មុខងារ
- ប្រាក់ហានិភ័យ និង ប្រាក់វិភាជន៍គ្រួសារ

ជំពូកទី ១

បៀវត្សមូលដ្ឋាន

មាត្រា ២

បៀវត្សមូលដ្ឋាន គឺជាប្រាក់ប្រចាំខែដែលត្រូវផ្ដល់ជូនមន្ត្រីរាជការសំរាប់ជីវភាពរស់នៅក្នុងនោះមាន : គ្រឿង ឧបភោគបរិភោគ ការស្នាក់នៅ សំលៀកបំពាក់ ការព្យាបាលជំងឺ ។ល។

មាត្រា ៣

បៀវត្សមូលដ្ឋាននៃមន្ត្រីរាជការ ត្រូវបែងចែកទៅតាមប្រភេទ ឋានន្តរស័ក្តិ និងថ្នាក់ដែលត្រូវបានកំណត់ទៅតាមកំរិតនៃសន្ទស្សន៍ដូចខាងក្រោម :

ប្រ. ភ	ឋានន្តរស័ក្តិ	ថ្នាក់													
		១៤	១៣	១២	១១	១០	៩	៨	៧	៦	៥	៤	៣	២	១
ក	ក១									៤៣៦	៤៥៧	៤៨២	៥០៦	៥២៨	៥៥០
	ក២					៣៦១	៣៧៣	៣៨៧	៤០២	៤១៩	៤៣៧	៤៥៤	៤៦៧	៤៧៨	៤៨៧
	ក៣	៣១៥	៣២៣	៣៣១	៣៤០	៣៤៩	៣៥៩	៣៦៩	៣៨០	៣៩០	៣៩៩	៤០៧	៤១៤	៤២០	៤២៥
ខ	ខ១									៣០៨	៣២៤	៣៤៤	៣៦០	៣៧៤	៣៨៥
	ខ២					២៥២	២៦២	២៧២	២៨៣	២៩៥	៣០៦	៣១៦	៣២៥	៣៣៣	៣៤០
	ខ៣	២២០	២២៥	២៣០	២៣៦	២៤៣	២៥១	២៥៩	២៦៦	២៧៣	២៧៩	២៨៤	២៨៩	២៩៣	២៩៧
គ	គ១									២១២	២២៣	២៣៥	២៤៥	២៥៤	២៦២
	គ២					១៧៣	១៧៨	១៨៥	១៩៣	២០១	២០៨	២១៥	២២២	២២៨	២៣៣
	គ៣	១៥០	១៥៤	១៥៨	១៦៣	១៦៨	១៧៤	១៧៩	១៨៤	១៨៨	១៩២	១៩៥	១៩៨	២០០	២០២
ឃ	ឃ១									១៤១	១៤៩	១៥៧	១៦៤	១៧០	១៧៥
	ឃ២					១១៣	១១៧	១២២	១២៨	១៣៤	១៣៩	១៤៤	១៤៨	១៥២	១៥៥
	ឃ៣	១០០	១០២	១០៤	១០៦	១០៩	១១២	១១៦	១២០	១២៣	១២៦	១២៩	១៣១	១៣៣	១៣៥

មាត្រា ៤

តំលៃឯកតានៃសន្ទស្សន៍សំរាប់អនុវត្តក្នុងតារាងបៀវត្សមន្ត្រីរាជការក្របខ័ណ្ឌមុខងារសាធារណៈមាន ចំនួន ៣០០ រៀល ។

ការកែប្រែតំលៃឯកតានៃសន្ទស្សន៍នេះ ត្រូវធ្វើឡើងដោយអនុក្រឹត្យ ។

ជំពូកទី ២
ប្រាក់បំណាច់មុខងារ

មាត្រា ១៣

ប្រាក់បំណាច់មុខងារ គឺជាប្រាក់បន្ថែមទៅលើបៀវត្សមូលដ្ឋានប្រចាំខែ ដែលត្រូវផ្តល់ជូនមន្ត្រីរាជការនៅ ក្នុងប្រភេទ **ក, ខ,** និង **គ** ហើយដែលកំពុងបំពេញការងារក្នុងក្រសួងស្ថាប័ន ។

មាត្រា ១៤

ប្រាក់បំណាច់មុខងារ ត្រូវបានបែងចែកជា ០៥ កាំរិត ទៅតាមរយៈពេល និងបទពិសោធន៍ការងារក្នុងមុខតំណែងនីមួយៗ ដូចខាងក្រោម :

- -កាំរិតទី ៥ សំរាប់បទពិសោធន៍រយៈពេលក្រោម ០៣ឆ្នាំ
- -កាំរិតទី៤ សំរាប់បទពិសោធន៍រយៈពេលពី ០៣ ទៅ ០៦ឆ្នាំ
- -កាំរិតទី៣ សំរាប់បទពិសោធន៍រយៈពេលពី ០៦ ទៅ ១០ឆ្នាំ
- -កាំរិតទី២ សំរាប់បទពិសោធន៍រយៈពេលពី ១០ ទៅ ១៦ឆ្នាំ
- -កាំរិតទី១ សំរាប់បទពិសោធន៍រយៈពេលលើសពី ១៦ឆ្នាំ

មាត្រា ១៥

ការផ្លាស់ប្តូរកាំរិត និងការផ្តល់ប្រាក់បំណាច់មុខងារ មិនអាចអនុវត្តទៅតាមឆ្នាំកំណត់ ដូចបានចែងនៅ ក្នុងមាត្រា ១៤ ជាស្វ័យប្រវត្តិបានទេ ក៏ប៉ុន្តែត្រូវធ្វើឡើងដោយមានការវាយតំលៃពីប្រធានស្ថាប័ន ។

មាត្រា ១៦

មន្ត្រីរាជការដែលមានមុខតំណែងដូចខាងក្រោម ត្រូវបានទទួលប្រាក់បំណាច់មុខងារប្រចាំខែ ដូចមានចែងនៅក្នុងតារាងភ្ជាប់ជាមួយនេះ :

ល.រ	មុខងារ	កាំរិត ទី៥	កាំរិត ទី៤	កាំរិត ទី៣	កាំរិត ទី២	កាំរិត ទី១
១	អគ្គលេខាធិការ រាជរដ្ឋាភិបាល	៧៨០ ០០០៛	៨២៧ ០០០៛	៨៧៧ ០០០៛	៩៣០ ០០០៛	៩៨៦ ០០០៛
២	អគ្គលេខាធិការរង រាជរដ្ឋាភិបាល	៧៦៥ ០០០៛	៨១១ ០០០៛	៨៦០ ០០០៛	៩១២ ០០០៛	៩៦៧ ០០០៛
៣	អគ្គលេខាធិការ	៧៥០ ០០០៛	៧៩៥ ០០០៛	៨៤៣ ០០០៛	៨៩៤ ០០០៛	៩៤៨ ០០០៛
៤	អគ្គនាយក	៧៣៥ ០០០៛	៧៧៩ ០០០៛	៨២៦ ០០០៛	៨៧៦ ០០០៛	៩២៩ ០០០៛
៥	អគ្គាធិការ	៧២០ ០០០៛	៧៦៣ ០០០៛	៨០៩ ០០០៛	៨៥៨ ០០០៛	៩១០ ០០០៛
៦	អភិបាល ខេត្ត-ក្រុង	៧០៥ ០០០៛	៧៤៧ ០០០៛	៧៩២ ០០០៛	៨៤០ ០០០៛	៨៩១ ០០០៛
៧	សកលវិទ្យាធិការ	៦៩០ ០០០៛	៧៣២ ០០០៛	៧៧៦ ០០០៛	៨២៣ ០០០៛	៨៧៣ ០០០៛
៨	សាស្ត្រាចារ្យមហាបរិញ្ញា	៦៧៥ ០០០៛	៧១៦ ០០០៛	៧៥៩ ០០០៛	៨០៥ ០០០៛	៨៥៣ ០០០៛

៩	អគ្គលេខាធិការរង	៦៦០ ០០០៛	៧០០ ០០០៛	៧៤២ ០០០៛	៧៨៧ ០០០៛	៨៣៤ ០០០៛
១០	អគ្គនាយករង	៦៤៥ ០០០៛	៦៨៤ ០០០៛	៧២៥ ០០០៛	៧៦៩ ០០០៛	៨១៥ ០០០៛
១១	អគ្គាធិការរង	៦៣០ ០០០៛	៦៦៨ ០០០៛	៧០៨ ០០០៛	៧៥១ ០០០៛	៧៩៦ ០០០៛
១២	សកលវិទ្យាធិការរង	៦៣០ ០០០៛	៦៦៨ ០០០៛	៧០៨ ០០០៛	៧៥១ ០០០៛	៧៩៦ ០០០៛

មាត្រា១៧

ប្រាក់បំណាច់មុខងារប្រចាំខែរបស់មន្ត្រីរដ្ឋបាលទូទៅ ត្រូវផ្ដល់ជូនចំពោះមន្ត្រីរាជការដែលកំពុងបំពេញមុខងារក្នុងមុខតំណែងដែលមានចែងនៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធរបស់ក្រសួងស្ថាប័ន ដូចខាងក្រោមនេះ :

ល.រ	មុខងារ	កំរិត ទី៥	កំរិត ទី៤	កំរិត ទី៣	កំរិត ទី២	កំរិត ទី១
១	ប្រធាន នាយកដ្ឋាន	៦០ ០០០៛	៦៤ ៨០០៛	៧០ ០០០៛	៧៥ ៦០០៛	៨១ ៧០០៛
២	អធិការ	៥៧ ៥០០៛	៦២ ១០០៛	៦៧ ១០០៛	៧២ ៥០០៛	៧៨ ៣០០៛
៣	អនុប្រធាន នាយកដ្ឋាន	៥៥ ០០០៛	៥៩ ៤០០៛	៦៤ ២០០៛	៦៩ ៣០០៛	៧៤ ៩០០៛
៤	អធិការរង	៥៥ ០០០៛	៥៩ ៤០០៛	៦៤ ២០០៛	៦៩ ៣០០៛	៧៤ ៤០០៛
៥	ប្រធានមន្ទីរខេត្តក្រុង	៥២ ៥០០៛	៥៦ ៧០០៛	៦១ ២០០៛	៦៦ ១០០៛	៧១ ៤០០៛
៦	មន្ត្រីគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល	៤០ ០០០៛	៤៣ ២០០៛	៤៦ ៧០០៛	៥០ ៤០០៛	៥៤ ៤០០៛
៧	ប្រធានការិយាល័យថ្នាក់កណ្ដាល	៤៥ ០០០៛	៤៨ ៦០០៛	៥២ ៥០០៛	៥៦ ៧០០៛	៦១ ២០០៛
៨	អនុប្រធានមន្ទីរខេត្តក្រុង	៤២ ៥០០៛	៤៥ ៩០០៛	៤៩ ៦០០៛	៥៣ ៦០០៛	៥៧ ៩០០៛
៩	អនុប្រធានការិយាល័យថ្នាក់កណ្ដាល	៤០ ០០០៛	៤៣ ២០០៛	៤៦ ៧០០៛	៥០ ៤០០៛	៥៤ ៤០០៛
១០	ប្រធានការិយាល័យ មន្ទីរខេត្តក្រុង	៣៧ ៥០០៛	៤០ ៥០០៛	៤៣ ៨០០៛	៤៧ ៣០០៛	៥១ ១០០៛
១១	អនុប្រធានការិយាល័យ មន្ទីរខេត្តក្រុង	៣៥ ០០០៛	៣៧ ៨០០៛	៤០ ៨០០៛	៤៤ ១០០៛	៤៧ ៦០០៛
១២	ប្រធានការិយាល័យ ស្រុកខ័ណ្ឌ	៣២ ៥០០៛	៣៤ ១០០៛	៣៧ ៩០០៛	៤០ ៩០០៛	៤៤ ២០០៛
១៣	មន្ត្រីក្រមការ	៣០ ០០០៛	៣២ ៤០០៛	៣៥ ០០០៛	៣៧ ៨០០៛	៤០ ៨០០៛
១៤	អនុប្រធានការិយាល័យ ស្រុកខ័ណ្ឌ	២៥ ០០០៛	២៧ ០០០៛	២៩ ២០០៛	៣១ ៥០០៛	៣៤ ០០០៛
១៥	លេខាធិការឈើមខ្សៃ	២២ ៥០០៛	២៤ ៣០០៛	២៦ ៣០០៛	២៨ ៤០០៛	៣០ ៧០០៛
១៦	លេខាធិការ	២០ ០០០៛	២១ ៦០០៛	២៣ ៣០០៛	២៥ ២០០៛	២៧ ២០០៛

....

....

មាត្រា ១៩ : ប្រាក់បំណាច់មុខងារប្រចាំខែក្នុងវិស័យអប់រំ មានដូចខាងក្រោមនេះ :

ល.រ	មុខងារ	កំរិត ទី៥	កំរិត ទី៤	កំរិត ទី៣	កំរិត ទី២	កំរិត ទី១
១	ព្រឹទ្ធបុរស មហាវិទ្យាល័យ	៨០ ០០០៛	៨៤ ០០០៛	៨៨ ២០០៛	៩២ ៦០០៛	៩៧ ២០០៛
២	ព្រឹទ្ធបុរសរង មហាវិទ្យាល័យ	៧៨ ០០០៛	៨១ ៩០០៛	៨៦ ០០០៛	៩០ ៣០០៛	៩៤ ៨០០៛
៣	សាស្ត្រាចារ្យ ឧត្តមសិក្សា	៧៧ ០០០៛	៨០ ៩០០៛	៨៥ ០០០៛	៨៩ ៣០០៛	៩៣ ៨០០៛

៤	នាយក វិទ្យាស្ថានជាតិពាណិជ្ជសាស្ត្រ	៧៦ ០០០៛	៧៩ ៨០០៛	៨៣ ៨០០៛	៨៨ ០០០៛	៩២ ៤០០៛
៥	នាយក វិទ្យាស្ថានពហុបច្ចេកទេសព្រះកុសុមៈ	៧៦ ០០០៛	៧៩ ៨០០៛	៨៣ ៨០០៛	៨៨ ០០០៛	៩២ ៤០០៛
៦	នាយក វិទ្យាស្ថានជាតិបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស	៧៦ ០០០៛	៧៩ ៨០០៛	៨៣ ៨០០៛	៨៨ ០០០៛	៩២ ៤០០៛
៧	គ្រូបង្រៀន ឧត្តមសិក្សា	៧៥ ០០០៛	៧៨ ៨០០៛	៨២ ៨០០៛	៨៧ ០០០៛	៩១ ៤០០៛
៨	នាយករង វិទ្យាស្ថានជាតិពាណិជ្ជសាស្ត្រ	៧៤ ០០០៛	៧៧ ៧០០៛	៨១ ៦០០៛	៨៥ ៧០០៛	៩០ ០០០៛
៩	នាយករង វិទ្យាស្ថានពហុបច្ចេកទេសព្រះកុសុមៈ	៧៤ ០០០៛	៧៧ ៧០០៛	៨១ ៦០០៛	៨៥ ៧០០៛	៩០ ០០០៛
១០	នាយករង វិទ្យាស្ថានជាតិបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស	៧៤ ០០០៛	៧៧ ៧០០៛	៨១ ៦០០៛	៨៥ ៧០០៛	៩០ ០០០៛
១១	អធិការ មធ្យមសិក្សា	៧៤ ០០០៛	៧៧ ៧០០៛	៨១ ៦០០៛	៨៥ ៧០០៛	៩០ ០០០៛
១២	នាយក វិទ្យាល័យ	៧៣ ០០០៛	៧៦ ៧០០៛	៨០ ៥០០៛	៨៤ ៥០០៛	៨៨ ៧០០៛
១៣	នាយក មជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគ	៧៣ ០០០៛	៧៦ ៧០០៛	៨០ ៥០០៛	៨៤ ៥០០៛	៨៨ ៧០០៛
១៤	នាយក សាលាគរុកោសល្យខេត្ត-ក្រុង	៧៣ ០០០៛	៧៦ ៧០០៛	៨០ ៥០០៛	៨៤ ៥០០៛	៨៨ ៧០០៛
១៥	នាយក មជ្ឈមណ្ឌលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ	៧៣ ០០០៛	៧៦ ៧០០៛	៨០ ៥០០៛	៨៤ ៥០០៛	៨៨ ៧០០៛
១៦	នាយក សាលាមធ្យមសិក្សាបច្ចេកទេសឫស្សីកែវ	៧៣ ០០០៛	៧៦ ៧០០៛	៨០ ៥០០៛	៨៤ ៥០០៛	៨៨ ៧០០៛
១៧	នាយក សាលាមធ្យមសិក្សាអប់រំកាយ និងកីឡា	៧៣ ០០០៛	៧៦ ៧០០៛	៨០ ៥០០៛	៨៤ ៥០០៛	៨៨ ៧០០៛
១៨	នាយក សាលាមធ្យមសិក្សាគរុកោសល្យមត្តេយ្យមជ្ឈិម	៧៣ ០០០៛	៧៦ ៧០០៛	៨០ ៥០០៛	៨៤ ៥០០៛	៨៨ ៧០០៛
១៩	នាយក រងវិទ្យាល័យ	៧២ ០០០៛	៧៥ ៦០០៛	៧៩ ៤០០៛	៨៣ ៤០០៛	៨៧ ៦០០៛
២០	នាយករង មជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគ	៧២ ០០០៛	៧៥ ៦០០៛	៧៩ ៤០០៛	៨៣ ៤០០៛	៨៧ ៦០០៛
២១	នាយករង សាលាគរុកោសល្យខេត្ត-ក្រុង	៧២ ០០០៛	៧៥ ៦០០៛	៧៩ ៤០០៛	៨៣ ៤០០៛	៨៧ ៦០០៛
២២	នាយករង មជ្ឈមណ្ឌលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ	៧២ ០០០៛	៧៥ ៦០០៛	៧៩ ៤០០៛	៨៣ ៤០០៛	៨៧ ៦០០៛
២៣	នាយករង សាលាមធ្យមសិក្សាបច្ចេកទេសឫស្សីកែវ	៧២ ០០០៛	៧៥ ៦០០៛	៧៩ ៤០០៛	៨៣ ៤០០៛	៨៧ ៦០០៛
២៤	នាយករង សាលាមធ្យមសិក្សាអប់រំកាយ និងកីឡា	៧២ ០០០៛	៧៥ ៦០០៛	៧៩ ៤០០៛	៨៣ ៤០០៛	៨៧ ៦០០៛
២៥	នាយករងសាលាមធ្យមសិក្សាគរុកោសល្យមត្តេយ្យមជ្ឈិម	៧២ ០០០៛	៧៥ ៦០០៛	៧៩ ៤០០៛	៨៣ ៤០០៛	៨៧ ៦០០៛
២៦	គ្រូបង្រៀន មធ្យមសិក្សា ទុតិយភូមិ	៧១ ០០០៛	៧៤ ៦០០៛	៧៨ ៣០០៛	៨២ ២០០៛	៨៦ ៣០០៛
២៧	អធិការ បឋមសិក្សា	៦៩ ០០០៛	៧២ ៥០០៛	៧៦ ១០០៛	៧៩ ៩០០៛	៨៣ ៩០០៛
២៨	នាយក អនុវិទ្យាល័យ	៦៨ ០០០៛	៧១ ៤០០៛	៧៥ ០០០៛	៧៨ ៨០០៛	៨២ ៨០០៛
២៩	នាយក មជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈខេត្តក្រុង	៦៨ ០០០៛	៧១ ៤០០៛	៧៥ ០០០៛	៧៨ ៨០០៛	៨២ ៨០០៛
៣០	នាយករង អនុវិទ្យាល័យ	៦៧ ០០០៛	៧០ ៤០០៛	៧៣ ៩០០៛	៧៧ ៦០០៛	៨១ ៥០០៛
៣១	នាយករង មជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈខេត្តក្រុង	៦៧ ០០០៛	៧០ ៤០០៛	៧៣ ៩០០៛	៧៧ ៦០០៛	៨១ ៥០០៛
៣២	គ្រូបង្រៀន មធ្យមសិក្សា បឋមភូមិ	៦៦ ០០០៛	៦៩ ៣០០៛	៧២ ៨០០៛	៧៦ ៥០០៛	៨០ ៣០០៛
៣៣	នាយក សាលាបឋមសិក្សា	៦៤ ០០០៛	៦៧ ២០០៛	៧០ ៦០០៛	៧៤ ១០០៛	៧៧ ៨០០៛
៣៤	នាយក សាលាមត្តេយ្យ	៦៤ ០០០៛	៦៧ ២០០៛	៧០ ៦០០៛	៧៤ ១០០៛	៧៧ ៨០០៛
៣៥	នាយករង សាលាបឋមសិក្សា	៦៣ ០០០៛	៦៦ ២០០៛	៦៩ ៥០០៛	៧៣ ០០០៛	៧៦ ៧០០៛
៣៦	នាយករង សាលាមត្តេយ្យ	៦៣ ០០០៛	៦៦ ២០០៛	៦៩ ៥០០៛	៧៣ ០០០៛	៧៦ ៧០០៛
៣៧	គ្រូបង្រៀន បឋមសិក្សា មត្តេយ្យសិក្សា	៦២ ០០០៛	៦៥ ១០០៛	៦៨ ៤០០៛	៧១ ៨០០៛	៧៥ ៤០០៛
៣៨	គ្រូបង្រៀន កម្រិតបឋម	៦០ ០០០៛	៦០ ០០០៛	៦៦ ២០០៛	៦៩ ៥០០៛	៧៣ ០០០៛

មាត្រា ២០

ព្រះរាជក្រឹត្យនេះ ចូលជាធរមានចាប់ពីថ្ងៃទី ០១ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០០២ តទៅ ។

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ០១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ២០០១

ព្រះហស្តលេខា

នរោត្តម សីហនុ

ពរល-០១-១២-០០៨៦

បានយកសេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយ

ព្រះមហាក្សត្រសូមឡាយព្រះហស្តលេខា

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ប្រធានឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់រដ្ឋ

ហត្ថលេខា

ហ៊ុន សែន

បានជំរាបជូន

សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី

ទេសរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល

ហត្ថលេខា

សុខ អាន

លេខ: ២៩៣ ច.ល

ដើម្បីចម្លងចែក

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ០៣ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០១

អគ្គលេខាធិការរាជរដ្ឋាភិបាល

ហត្ថលេខា

ឈាវ តាន់

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

លេខ: ១១៤ អនក្រ.បក

អនុក្រឹត្យ

ស្តីពី

ការកែសំរួលការអនុវត្ត របបសោធននិវត្តន៍ និងសោធនបាត់បង់សម្បទាវិជ្ជាជីវៈ ចំពោះមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល តាមប្រព័ន្ធបៀវត្សថ្មី

រាជរដ្ឋាភិបាល

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- ....
- ....

សំរេច

ជំពូកទី ១

បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ១

អនុក្រឹត្យនេះ មានគោលបំណងកែសំរួលការអនុវត្តរបបសោធននិវត្តន៍ និងសោធនបាត់បង់សម្បទាវិជ្ជាជីវៈ ចំពោះមន្ត្រីរាជការដែលបានចូលនិវត្តន៍ និងចូលបាត់បង់សម្បទាវិជ្ជាជីវៈ តាមប្រព័ន្ធបៀវត្សចាស់ និងការអនុវត្តប្រាក់សោធនចំពោះមន្ត្រីរាជការចូលនិវត្តន៍ និងចូលបាត់បង់សម្បទាវិជ្ជាជីវៈតាមប្រព័ន្ធបៀវត្សថ្មី ដោយអនុលោមតាមខ្លឹមសារព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/១២០១/៤៥០ ចុះថ្ងៃទី ០១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០១ ស្តីពីបៀវត្សមូលដ្ឋាន និងប្រាក់បន្ទាប់បន្សំនៃបៀវត្សរបស់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងអនុក្រឹត្យលេខ ៣៤ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០០២ ស្តីពីការកែសំរួលប្រាក់បំណាច់មុខងាររបស់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងប្រាក់កំរៃគរុកោសល្យក្នុងវិស័យ អប់រំ ។

ជំពូកទី ២

ការអនុវត្តប្រាក់សោធនក្នុងប្រព័ន្ធបៀវត្សចាស់

មាត្រា ២

និវត្តជន និងជនបាត់បង់សម្បទាវិជ្ជាជីវៈ ដែលបានទទួលប្រាក់សោធនគិតតាមប្រព័ន្ធបៀវត្សចាស់មកដល់ ត្រឹមថ្ងៃទី០១ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០០២ ត្រូវបានកែសំរួលប្រាក់សោធនប្រចាំខែអោយដូចប្រាក់សោធននៃមន្រ្តីរាជការចូលនិវត្តន៍ ឬ ចូលបាត់បង់សម្បទាវិជ្ជាជីវៈតាមប្រព័ន្ធបៀវត្សថ្មី មិនត្រូវទាបជាងប្រាក់សោធនគិតតាមប្រព័ន្ធ បៀវត្សចាស់ ដែលសាមីជនកំពុងទទួលឡើយ ។ ក្នុងករណីទាបជាង ត្រូវផ្តល់ប្រាក់បង្រ្គប់ជូនសាមីជននោះ ។

ជំពូកទី ៣

ការអនុវត្តប្រាក់សោធនតាមប្រព័ន្ធបៀវត្សថ្មី

មាត្រា ៣

ប្រាក់សោធនប្រចាំខែរបស់មន្រ្តីរាជការស៊ីវិលដែលចូលនិវត្តន៍ ឬ ចូលបាត់បង់សម្បទាវិជ្ជាជីវៈ ក្រោយថ្ងៃទី ០១ ខែ មករា ឆ្នាំ២០០២ ការផ្តល់ប្រាក់សោធន ត្រូវគណនាតាមបៀវត្សមូលដ្ឋានប្រចាំខែចុងក្រោយនៃមន្រ្តីរាជការស៊ីវិល ទាំងនោះ ។

ប្រាក់សោធនប្រចាំខែរបស់និវត្តជន និងជនបាត់បង់សម្បទាវិជ្ជាជីវៈម្នាក់ៗត្រូវបានគិតបន្ថែមប្រាក់ហានិភ័យ និង ប្រាក់វិភាជន៍គ្រួសារ ។ ប្រាក់វិភាជន៍សំរាប់កូនក្នុងបន្ទុកត្រូវផ្តល់ជូនរហូតដល់អាយុ ១៥ឆ្នាំ ។ ការផ្តល់ជូននេះ អាចបន្ត រហូតដល់អាយុ ២១ឆ្នាំ ក្នុងករណីមានលិខិតបញ្ជាក់ការសិក្សា ។

ប្រាក់បំណាច់មុខងារ និងប្រាក់បំណាច់ផ្សេងៗទៀត មិនត្រូវបានរាប់បញ្ចូលឡើយ ។

របៀបគណនាប្រាក់សោធនត្រូវរក្សាទុកដូចមានចែងក្នុងអនុក្រឹត្យលេខ ៥៩ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី ០៦ ខែ តុលា ឆ្នាំ ១៩៩៧ ស្តីពីការអនុវត្តរបបសោធននិវត្តន៍ និងសោធនបាត់បង់សម្បទាវិជ្ជាជីវៈចំពោះ មន្រ្តីរាជការស៊ីវិល ។

....

....

មាត្រា ៦

រដ្ឋមន្រ្តីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្រ្តី រដ្ឋមន្រ្តីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ រដ្ឋមន្រ្តីក្រសួងសង្គមកិច្ចការងារ បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងយុវនីតិសម្បទា រដ្ឋលេខាធិការនៃរដ្ឋលេខាធិការដ្ឋានមុខងារសាធារណៈ រដ្ឋមន្រ្តីរដ្ឋលេខា- ធិការគ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ មានភារកិច្ចអនុវត្តអនុក្រឹត្យនេះ ចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខានេះតទៅ ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៣ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០២

នាយករដ្ឋមន្រ្តី

ហ៊ុន សែន

កន្លែងទទួល:

- ក្រសួងព្រះបរមរាជវាំង
- អគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា
- អគ្គលេខាធិការដ្ឋានរដ្ឋសភា
- ខុទ្ទកាល័យសម្តេចនាយករដ្ឋមន្រ្តី
- អគ្គលេខាធិការរាជរដ្ឋាភិបាល
- ដូចមាត្រា ៦
- ឯកសារ-កាលប្បវត្តិ

ផលវិបាកនៃកំណើនប្រជាជនឆាប់រហ័ស

ក្នុងប្រទេសមួយ ប្រសិនបើប្រជាជនកើនឡើងឆាប់រហ័សនោះ វានឹងប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់ប្រទេសជាតិនោះ ។

<u>ផលប៉ះពាល់សេដ្ឋកិច្ច-សង្គមកិច្ច</u>

កំណើនប្រជាករទាមទារផ្ទៃដីកាន់តែធំ និងធនធានទឹក ខ្យល់កាន់តែច្រើន។ ល្អិកណាមានកំណើនឆាប់ រហ័ស ល្អិកនោះការផ្គត់ផ្គង់តម្រូវការរឹតតែដោះស្រាយមិនទាន់ ហើយជះឥទ្ធិពលដល់ជីវភាពប្រជាជន ធ្វើអោយ ប្រជាជនធ្លាក់ក្នុងភាពក្រីក្រ ។ ភាពក្រីក្រនេះ ធ្វើអោយមនុស្សជឿអ្វីៗគ្រប់យ៉ាងសំរាប់ជីវិត។ គេបំផ្លាញបរិស្ថាន រឺ បំផ្លាញដី បំរុងបរិស្ថាន ។ បច្ចុប្បន្ននេះ ប្រជាជនលើសកលលោករាប់រយលាននាក់កំពុងប្រឈមមុខនឹងភាពអត់ឃ្លាន ដោយសារតែកំណើនឆាប់រហ័សនេះ។ នេះជាផលប៉ះពាល់ជាក់ស្តែង :

ផលវិបាកកំណើនប្រជាករឆាប់រហ័សមួយចំនួន :

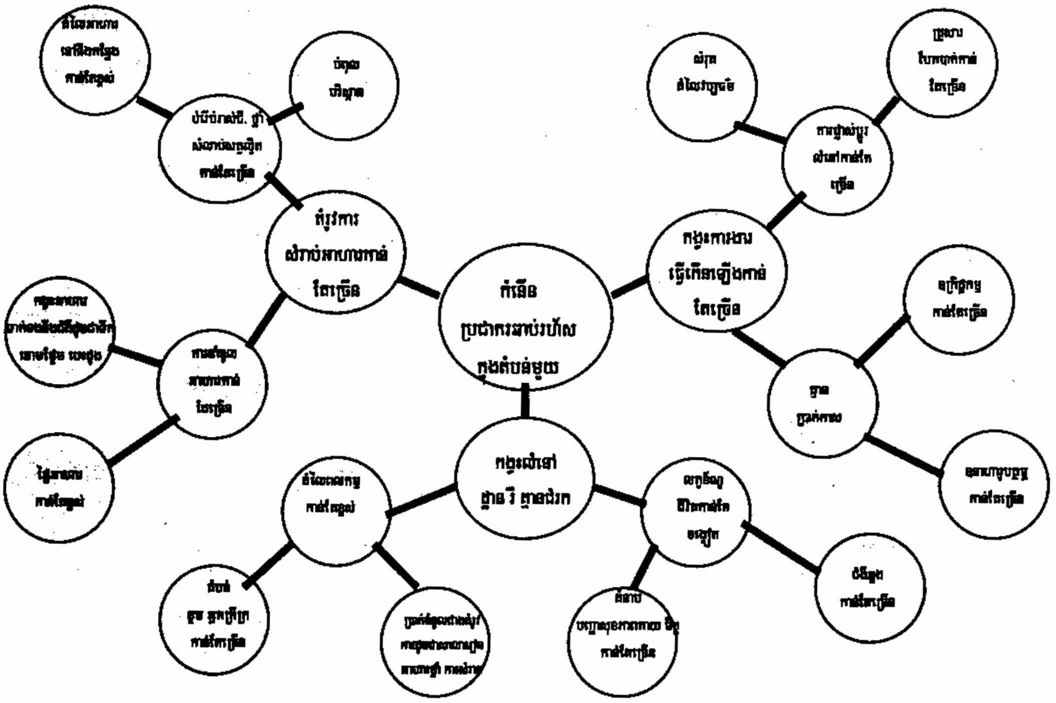

ផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន

មនុស្សកាន់តែកើនច្រើន ហើយឆាប់រហ័សទៀតផងនោះ ធ្វើអោយកាកសំនល់កាន់តែច្រើន និងបំពុលបរិយាកាសកាន់តែខ្លាំង។ ទឹកក្រោមដីត្រូវទាញយកមកប្រើប្រាស់ ទឹកទន្លេ ទឹកបឹង ត្រូវបំពុលដោយសារកាកសំនល់ពីរោងចក្រពីទីក្រុង និងកាកសំនល់កសិកម្ម ។

នៅអាព្រិចសាហារ៉ា និងមជ្ឈិមបូព៌ា និងនៅប្រទេសអាស៊ីមួយចំនួន ទឹកអាចប្រើប្រាស់បានតែក្នុងរយៈ ១០ ទៅ ១៥ឆ្នាំទៀត។ ប្រសិនបើ ប្រជាករកើនឆាប់រហ័ស ធនធានធម្មជាតិនោះរឹតតែឆាប់អស់ទៀត ។

ព្រៃត្រូពិច ត្រូវកាប់បំផ្លាញក្នុងមួយឆ្នាំប្រហែល ១៧ លានហិកតា ដើម្បីយកទៅប្រើប្រាស់ជាសំនង់ និងរុករានវាតទីសំរាប់ដាំដុះ ហើយភាគច្រើនដើម្បីធ្វើអុស-ធ្យូង ។

ផ្អែកលើផលវិបាកនៃកំណើននេះ ទីប្រឹក្សាយូណេស្កូមួយរូបបានធ្វើការសន្និដ្ឋានដូចនេះ :

"ប្រជាករពិភពលោកមិនអាចច្រើនជាងបរិមាណធនធានដែលពិភពលោកមានសំរាប់បង្គ្រប់តំរូវការរស់ រឺតំរូវការចិញ្ចឹមជីវិតរបស់មនុស្សលោកទេ ។ កំណើនប្រជាករពិភពលោកកើនឡើងមិនសមស្របនោះ មិនអាចធ្វើអោយបរិស្ថានវិវឌ្ឍរហ័សទាន់តាមតំរូវការបានទេ" ។

(សំរួលអត្ថបទរបស់ UNFPA)

កែច យ៉ាវ

អំពីទុរភិក្ស

កាលបើគេនឹកដល់ពាក្យ "**ទុរភិក្ស**" នោះគេមានរឿងលើកដូចតទៅ :

១- ពិភពលោកកើតទុរភិក្សដោយហេតុតែកង្វះស្បៀង ។

២- ពិភពលោកកើតទុរភិក្សដោយហេតុតែកង្វះដី ។

៣- ផែនដីមានប្រជាជនលើសលុប ។

៤- ដំណោះស្រាយតែមួយគិតនៅលើការផលិតស្បៀងអោយបានច្រើន ។

៥- កម្មសិទ្ធិទ្រង់ទ្រាយធំៗតែម្យ៉ាងអាចដោះស្រាយបញ្ហាទុរភិក្ស ។

៦- ត្រូវបង្កើនផលិតកម្ម រួចទើបធ្វើពលិកម្មលើបរិស្ថាន ។

៧- ប្រទេសនីមួយៗត្រូវតែធ្វើឯកទេសកម្ម ដើម្បីផលិតបានរហ័ស ។

៨- ទុរភិក្សបានស្តែងអោយឃើញច្បាស់រវាងពិភពអ្នកមាន និងពិភពអ្នកក្រ ។

(Les huit mythes de la faim)

ការស្រុតចុះសីលធម៌របស់សិស្សជំទង់ ក្នុងសង្គមសព្វថ្ងៃ

(អត្ថបទដកស្រង់សង្ខេបពីសមាជលើកទី ៤ នៃការស្រាវជ្រាវសង្គម-វប្បធម៌នៅកម្ពុជាដែលបានប្រព្រឹត្តទៅនៅ ថ្ងៃទី ១២-១៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០២) ថ្លែងដោយលោកបណ្ឌិត ចាន់ រដ្ឋសុផា នៅសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទII

សព្វថ្ងៃនេះ យើងសង្កេតឃើញថា សីលធម៌សង្គមស្រុតចុះខ្លាំងគួរឱ្យព្រួយបារម្ភ ជាពិសេសនៅក្នុងជួរសិស្ស ជំទង់ ។ តាមទស្សនៈរបស់លោក **Erikson** លោកស្រី **Marcia** លោក **Watson** លោក **Piaget** និង លោក **Vygotsky** បានអះអាងថា វ័យជំទង់ ជាវ័យដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងទិដ្ឋភាពសង្គមសំខាន់ៗ បី យ៉ាង : ជំរើស វិជ្ជាជីវៈ ជំនឿលើខ្លួនឯង និង បទប្រព្រឹត្តល្មើស ។ ចង់យល់ច្បាស់ពីមូលហេតុនៃការស្រុតចុះសីលធម៌របស់ជំទង់ យើងគប្បីស្វែងយល់ស៊ីជំរៅទៅលើធាតុផ្សេងនៃបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ជំទង់ជាមុនសិន ។ បុគ្គលិកលក្ខណៈរួមមាន : ទំនោរតំរូវការថ្មី ចំណង់ចំណូលចិត្តថ្មី លោកទស្សនៈ សម្បទាថ្មី អាកប្បកិរិយាថ្មី ឧត្តមគតិថ្មី អត្តចរិតថ្មី ឫកពាថ្មី ចិត្តរំភើបថ្មី សញ្ចេតនាថ្មី ការគិតថ្មី សកម្មភាពថ្មី ចិត្តគំនិតថ្មី បំណងប្រាថ្នាថ្មី ឆន្ទៈ និង មនសិការថ្មី ។ ចំណុចពិសេសបីយ៉ាងដែលគួរឱ្យកត់សំគាល់បានចំពោះជំទង់គឺ បន្លាស់ប្តូរសរីរាង្គកាយ ចិត្តគំនិត និង ឈានចូលវ័យ គ្រប់ការ ។ អាកប្បកិរិយារបស់ជំទង់ខុសគ្នាស្រឡះពីអាកប្បកិរិយារបស់កុមារ ។ សកម្មភាពដ៏សំខាន់របស់ជំទង់ មាន បួន យ៉ាងគឺ ការសិក្សា ពលកម្ម ល្បែងកំសាន្ត និងការសេពគប់មិត្តភក្តិ ។

មូលហេតុដែលធ្វើឱ្យសីលធម៌របស់ជំទង់សព្វថ្ងៃស្រុតចុះ

មូលហេតុដែលធ្វើឱ្យសីលធម៌សិស្សមធ្យមសិក្សាស្រុតចុះ បណ្តាលមកពីភាពទន់ខ្សោយនៃការអប់រំសីលធម៌ នៅក្នុងមូលដ្ឋានទាំង បី គឺ សង្គម គ្រួសារ និង សាលារៀន ។

ការស្រុតចុះនៃសីលធម៌របស់ជំទង់ ក៏ដូចជាសីលធម៌សាធារណជនក្នុងសង្គម ជាប្រការមួយដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់លើកកំពស់ និង កែតំរូវឡើងវិញឱ្យបានទាន់ពេលចាប់តាំងពីពេលនេះតទៅ ។ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា ក្រសួងពត៌មាន ក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ និង ក្រសួងមហាផ្ទៃ គួរឈរលើគោលការណ៍ឯកភាព គ្នា និង សហការ គ្នាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពក្នុងការកំចាត់ឱ្យបានជាស្ថាពរ ចំពោះការហូរចូលនៃវប្បធម៌បរទេស ដែលជះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាន មក លើវប្បធម៌ប្រពៃណីខ្មែរដូចជា ខ្សែភាពយន្ត រូបថត ទស្សនាវដ្តី សិចស៊ី ល្បែងស៊ីសង ការចាប់រំលោភកុមារ គ្រឿងញៀន ការចាប់ជំរិត ការបោកប្រាស់ ការលួច ការប្លន់ និង ឃាតកម្ម ដែលចេះតែកើតមានជារៀងរាល់ថ្ងៃនៅលើទឹកដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ រដ្ឋាភិបាលត្រូវតែពិន័យ និង ដាក់ទណ្ឌកម្មដល់ជនល្មើស និង ឧក្រិដ្ឋជនឱ្យរាងចាល ។ ការចាក់ផ្សាយរឿងភាគតាមបណ្តាញទូរទស្សន៍ ការផ្សព្វផ្សាយ ប្រលោម

លោកអាសអាភាសលើទំព័រកាសែត និងទស្សនាវដ្ដី ដែលជះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានមកលើសង្គមខ្មែរ គួរតែហាមឃាត់ទៅតាមកំរិតមួយដ៏សមរម្យ ។ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា គួរតែប្រមើលមើលឡើងវិញ ចំពោះខ្លឹមសារអប់រំសីលធម៌នៅគ្រប់កំរិតសិក្សា និងឱ្យតំលៃខ្ពស់ទៅលើការសិក្សាមុខវិជ្ជានេះ ទាំងផ្នែកទ្រឹស្ដីក៏ដូចផ្នែកអនុវត្តជាក់ ស្ដែង ។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ ឪពុកម្ដាយ ឬអ្នកអាណាព្យាបាលសិស្ស គួរឆ្លៀតពេលអប់រំណែនាំកូន ឱ្យចេះស្វែងយល់ ពីអំពើល្អ អំពើអាក្រក់ និងគ្រោះថ្នាក់ដែលកើតឡើងពីទង្វើផ្ទុយនឹងច្បាប់ក្នុងសង្គម ផ្ទុយនឹងប្រពៃណីសីលធម៌ របស់មនុស្សជាតិ ។ អប់រំកុមារឱ្យស្គាល់ប្រពៃណីសីលធម៌ក្នុងសង្គម ចេះយល់ និង មើលឃើញអត្ថប្រយោជន៍ នៃការសិក្សា ការចេះគួរសម ការចេះលើកដៃសំពះ ការចេះថ្វាយបង្គំព្រះ និង ព្រះសង្ឃ និងតាម ដានទង្វើ និង សកម្មភាពកូនឱ្យបានជិតដល់ ។ នាយកសាលារៀន និង ជូរគ្រូបង្រៀនក៏ត្រូវតាមដានទង្វើ និង សកម្មភាពសិស្ស និងអប់រំឱ្យបានទៀងទាត់ផងដែរ និងរកវិធានការឱ្យសិស្សបានរៀនពេញមួយថ្ងៃ ។ ប្រជាពលរដ្ឋ និងអាជ្ញាធរ មូលដ្ឋានដែលរស់នៅក្នុងសង្គមទូទៅ ត្រូវជួយតាមដានសកម្មភាព និងទំនាក់ទំនងរបស់ជំទង់ជាមួយ កូនចៅខ្លួន ឬ កូនចៅអ្នកជិតខាង ហើយឆាប់រាយការណ៍ទៅសមត្ថកិច្ច ទៅអាណាព្យាបាល រឺទៅសាលារៀន សំដៅស្កាត់ឥទ្ធិពល អាក្រក់ និង អប់រំជំទង់អោយបានទាន់ពេលវេលា ។

" អប់រំសីលធម៌ ជាភារកិច្ចរបស់សង្គមទាំងមូល "

"ដ្បិតមនុស្សឥឡូវ យកខុសជាត្រូវ យកឆ្គួតធ្វើជា
អំពើអាក្រក់ ឡើតឡក់លីលា ព្រហើនពានពារ
អាចមាសអាចប្រាក់ ៗ
អាចព្រើលអាចប្រាជ្ញ អាចកោងអាចកាច អាចកាប់អាចចាក់
អាចជើងអាចដៃ អាចចាយអាចឆាក់ អាចគ្មានច្រចាក់
អាចម៉ាស៊ីនកាត់ត ៗ"

ច្បាប់ក្រម ង៉ុយ

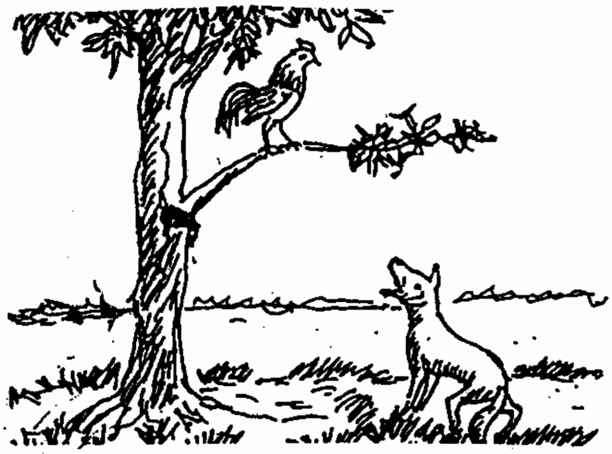

ចិត្តវិទ្យា-អប់រំ

វដ្តជីវិត

មាតាបិតាទាំងឡាយតែងបានកត់សំគាល់ជំហររបស់កូនតាំងពីនៅក្នុងផ្ទៃមកម្ល៉េះ ។ ទារកកំរើកច្រើនត្រូវបានព្យាករណ៍ថាទារកនោះមានសុខភាពល្អ រឺ ទារកនោះមានភេទជាប្រុស ម្យ៉ាងទៀតថាកាលបើកើតមកហើយវានឹងក្លាយជាក្មេងរពឹសច្រើន ។

ការកត់សំគាល់នេះ មានច្រើនបែបច្រើនយ៉ាងប្លែកពីគ្នា ។ ចិត្តវិទូជាច្រើនក៏បានធ្វើការសិក្សា និងវិភាគយ៉ាងលំអិតដោយកំនត់ជាវ័យកាល និងឥរិយាបថរបស់វ័យកាលនីមួយៗ ។

ក្នុងប្រការនេះ លោកអេរិក អេរិកសុន ចិត្តវិទូអាល្លឺម៉ង់បានលើកជាទ្រឹស្តីមួយ" ទ្រឹស្តីវដ្តជីវិត" ដែលក្នុង វដ្តនីមួយៗមានឥរិយាបថមួយពិសេស ។ ប្រសិនបើយើងមិនចេះសំរបសំរួលអោយសក្តិសមនឹងឥរិយាបថនោះរឺ ធ្វើផ្ទុយនោះ វានឹងក្លាយទៅជាប្រការដទៃដែលអោយខកចិត្ត ខកថ្លើមរបស់គេ ។ ឧទាហរណ៍ ក្នុងពេលដែលកុមារ ពុំទាន់មានពំនឹងផ្ទាល់ខ្លួនបានកុមារទុកចិត្តទាំងស្រុងទៅលើអ្នកដទៃពិសេសលើមាតាបិតា ។ ក្នុងខណៈនេះ យើងមិនត្រូវធ្វើអ្វីដែលបណ្តាលអោយកុមារបាត់ជំនឿអស់សង្ឃឹមឡើយ ហើយលោក អេរិកសុន បានលើកយក ឥរិយាបថ ៧ សំរាប់អោយយើងថែបំប៉ន ដើម្បីជៀសវាងអ្វីៗដែលផ្ទុយនឹងឥរិយាបថនោះជាក់ស្តែង :

- **ទារក** : ការទុកចិត្តផ្ទុយនឹងការមិនទុកចិត្ត

ក្នុងឆ្នាំដំបូងនៃជីវិតកុមារ ពឹងផ្អែកទាំងស្រុងទៅលើមាតាបិតា ។ បន្ទាប់មក កុមារជឿទុកចិត្តទៅតាមតំរូវការរបស់គេដូចជា សេចក្តីស្រលាញ់ ការថ្នាក់ថ្នម ការថែរក្សា ។ ប្រសិនបើគ្មានការថែរក្សា និងការស្រលាញ់ទារកនឹងមានពន្លកឥរិយាបថមិនទុកចិត្តអ្នកដទៃក៏ដូចជាចំពោះជីវិតរបស់ខ្លួន ។

- **កុមារ** : ស្វ័យភាពផ្ទុយនឹងសេចក្តីខ្មាស់ និងការសង្ស័យ

ចន្លោះអាយុ ២-៣ឆ្នាំ កុមាររៀនដើរ រៀននិយាយ ។ កុមារ ចាប់ផ្តើមរៀនទៅបន្ទោរបង់ដោយផ្ទាល់ ។ នៅតំណាក់ការនេះ កុមារត្រូវតែអភិវឌ្ឍស្មារតីឯករាជ្យ និងធ្វើជាម្ចាស់លើបរិស្ថាន ជុំវិញ និងលើខ្លួនឯង ។ មាតាបិតាត្រូវលើកទឹកចិត្តឯករាជ្យភាព និងធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលការធ្វើអនាម័យជាវិជ្ជមានជាជាងការស្តីបន្ទោស ។

- **កុមារភាពបឋម** : គំនិតផ្តួចផ្តើមផ្ទុយនឹងពិរុទ្ធភាព

អាយុពី ៤-៥ ឆ្នាំ ជាវ័យកំនើនឯករាជ្យភាព ។ គ្រួសារត្រូវតែអនុញ្ញាតអោយកុមារអភិវឌ្ឍគំនិតផ្តួចផ្តើមស្របពេលជាមួយការអប់រំថាមពលរបស់កុមារ ។ កុមារត្រូវតែបានធ្វើអោយមានអារម្មណ៍មានការទុក្ខព្រួយអំពីបំនងប្រាថ្នារបស់ខ្លួនដើម្បីស្វែងយល់ពិភពលោក ។

- **វ័យសិក្សា** : ឧត្តមភាពផ្ទុយនឹងហីនភាព

ចន្លោះអាយុ ៦-១១ ឆ្នាំ កុមារចាប់ផ្តើមយល់ថា សកម្មភាពរបស់គេមានតំលៃដែលគេអាចច្នៃប្រឌិត ។ គ្រួសារត្រូវតែលើកទឹកចិត្តស្មារតីបំពេញកិច្ចការរបស់កុមារ ។ ការខកខានមិនបានបំពេញទឹកចិត្តអាចបណ្តាលអោយកុមារមានអារម្មណ៍ថាខ្លួនអន់ជាងអ្នកដទៃ ។

- **វ័យជំទង់** : អត្តសញ្ញាណផ្ទុយនឹងការសាយភាយតួនាទី

ក្នុងរយៈពេលពេញវ័យចន្លោះ ១២-១៨ ឆ្នាំ ជារយៈពេលរំជើបរំជួលចិត្តដែលយុវជនអាចសាកល្បងតួនាទី ជាច្រើន ។ វាជារយៈពេលអន្តរកាលជោគជ័យ ។ ពួកគេត្រូវតែអភិវឌ្ឍគោលដៅទស្សនវិជ្ជានៃជីវិតស្មារតីបុគ្គល ។ គ្រួសារត្រូវតែទ្រទ្រង់ការរំជើបរំជួលចិត្ត ។ ប្រសិនបើ វ័យជំទង់ខកខានមិនបានស្គាល់នាអត្តសញ្ញាណជាក់ស្តែងរបស់ខ្លួន វាដូចជាគ្មានគោលបំនងច្បាស់លាស់ ។

- **មនុស្សពេញវ័យដំបូង** : ភាពស្និទ្ធស្នាលផ្ទុយនឹងភាពឯកោ

មានរយៈពេលមួយដែលមនុស្សពេញវ័យចាកចេញពីផ្ទះសំបែង និងបង្កើតចំនងស្និទ្ធស្នាលជាមួយអ្នកដទៃតាមរយៈអាពាហ៍ពិពាហ៍ ការរួមរស់ជាមួយគ្នា ។ ប្រសិនគ្មានចំនងភាពស្និទ្ធស្នាលជាមួយអ្នកដទៃ មនុស្សពេញវ័យដំបូងអាចស្ថិតក្នុងភាពឯកោ ។

- **មនុស្សពេញលេញ** : ការបង្កើតផ្ទុយនឹងការទទួលយក

ឥឡូវនេះ បុគ្គលបង្កើតគ្រួសាររបស់ខ្លួន មានកូន និងស្វែងរកការពេញចិត្តរបស់ខ្លួន រឺ គ្រួសាររបស់ខ្លួន មាន កូន និងស្វែងរកការពេញចិត្តក្នុងកិច្ចទំនាក់ទំនងក្នុងគ្រួសារ ។ ពេលនេះ ជារយៈពេលនៃការបង្កើតថ្មី ។ ការងារជាសកម្មភាពច្នៃប្រឌិតសំខាន់ប្រហែលជាសំខាន់ដូចគ្រួសារ រឺ ជំណោះដូរចំពោះគ្រួសារ ។ ការខកខានផលិតអ្វីមិនបានអាចនាំទៅដល់ការប្រមូលផ្តុំមួយសំរាប់ស្វ័យសិក្សាមួយ និងឥរិយាបថថ្មីមួយចំពោះជីវិត ។

កែច យ៉ារ

> **"ដឹងឆ្លើយឡើងដល់ កូនសោតរៀនច្បាប់ ឡើងតែអាពុក**
> **ព្រាញគង់ឡើងស្រី ចេះរៀបដាក់ខ្លួន ប្រះដេកនាប់លត់**
> **ឡើងឥតបើគិត ៗ"**
>
> ច្បាប់បណ្តាំបិតា

បច្ចេកទេសចោទសួរ

គរុកោសល្យវិទូបានពោលថា " ចេះសួរ គឺចេះរៀន " និង " ចេះសួរ គឺចេះបង្រៀន "

ដូចនេះ បានជាយើងទទួលស្គាល់ថា :

"ការចោទសួរ ជាមូលដ្ឋាននៃការគិតបែបរិះគន់ស្ថាបនា ការដោះស្រាយបញ្ហាលើពិភពលោកជាក់ស្តែងពិតៗ និងជាការរៀនមួយប្រកបដោយអត្ថន័យ " ។

សំនួររបស់សិស្ស

សំនួររបស់សិស្សអាច រឺគួរតែប្រើវាសំរាប់សកម្មភាពចាប់ផ្តើមនៃសំនួរដទៃទៀតនៃការពិភាក្សា និង ការ ស្រាវជ្រាវ ។ ពិតមែនហើយ នៅក្នុងថ្នាក់រៀនដែលមានលក្ខណៈជាស្ថាបនា សំនួររបស់សិស្សច្រើនតែទាក់ទងទៅ នឹងខ្លឹមសារ ។ សិស្សគួរតែត្រូវបានលើកទឹកចិត្តអោយសួរ ដើម្បីជំរុញសិស្សអោយប្រឹងប្រែងអានសៀវភៅស្វែង យល់ពីលំនាំ រឺគំនិតរបស់នរណាម្នាក់ និង គួរលើកទឹកចិត្តដើម្បីអោយសិស្សស្វែងរកការពិត រឺ ភស្តុតាងដើម្បី បញ្ជាក់មតិរបស់នរណាម្នាក់នោះ ។ ការដែលសិស្សអាចចោទជាសំនួរ វាប្រសើរជាងសិស្សដែលមានសមត្ថភាព ឆ្លើយត្រូវសំនួររបស់គ្រូទៅទៀត ព្រោះថាចំនេះដឹងតែងបានមកអំពីការឆ្ងល់ រឺការចោទសួរ ។ សមត្ថភាពកំនត់ បាននូវបញ្ហា រួចហើយយកបញ្ហានោះមករៀបជាសំនួរ នេះជាភាពប៉ិនប្រសប់មួយ និងជាកូនសោរគន្លឹះសំរាប់ អភិវឌ្ឍសមត្ថភាពដោះស្រាយបញ្ហា និងសមត្ថភាពគិតបែបរិះគន់ស្ថាបនា ។ គ្រូបង្រៀនមានទំនួលខុសត្រូវក្នុង ការលើកទឹកចិត្តសិស្សអោយចោទជាសំនួរ និងជួយពួកគេអោយចេះប្រើពាក្យក្នុងការបង្កើតសំនួរអោយបានត្រឹមត្រូវ ហើយជួយពួកគេអោយមានចំនូលចិត្តក្នុងការរកចំលើយ នេះគឺជាលំនាំរៀនដ៏ចាំបាច់ដើម្បីកសាងមូលដ្ឋាន ចំនេះដឹងដែលកាន់តែកើតមានច្រើនទៅៗ ផ្អែកលើមាតិឆ្ងល់ សង្កេត ប្រមូលទិន្នន័យ បទពិសោធន៍ និងសន្និដ្ឋានបកស្រាយ ពន្យល់ពតិមានថ្មីនានានៅក្នុងស្ថានភាពថ្មី ។

កំរិតសំនួរនៅក្នុងសៀវភៅសិស្ស

គរុកោសល្យវិទូទំនើបទទួលស្គាល់ថា ការអប់រំមានគុណភាពទៅបានលុះត្រាតែ សិស្សមានចិត្តចង់ចេះ ចង់ដឹង ព្រោះចំណង់ចេះដឹងនេះ ជាមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃសកម្មភាពរៀនដទៃទៀត ។ ដើម្បីបណ្តុះទឹកចិត្តចង់យល់ដឹង របស់សិស្ស គ្រូត្រូវលើកទឹកចិត្តក្នុងការចោទ និងដោះស្រាយសំនួរទាំង បី កំរិតដូចខាងក្រោម :

ក- សំនួរកំរិតទាប រឺសំនួរចងចាំ :

ឧទាហរណ៍ : សមាជិកអាស៊ានមានប្រទេសណាខ្លះ ?

ដើម្បីឆ្លើយសំនួរទាំងនេះ សិស្សត្រូវការចំនេះដឹងធ្លាប់ឃើញ ធ្លាប់ឮ ។

ខ- សំនួរកំរិតខ្ពស់ រឺសំនួរបែបវិភាគ :

ឧទាហរណ៍ : ហេតុអ្វីបានជាទន្លេសាបសំបូរត្រី ?

ដើម្បីឆ្លើយសំនួរកិរិតនេះ សិស្សត្រូវគិតពិចារណារកហេតុ និងផល ។

គ- សំនួរកិរិតអនុវត្ត រឺសំនួរទស្សទាយ :

ឧទាហរណ៍ : តើត្រូវធ្វើយ៉ាងណា ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាជន ?

ដើម្បីឆ្លើយសំនួរនេះ សិស្សត្រូវការវិភាគរកហេតុផលដែលបណ្ដាលអោយក្រីក្រកើតមានរួចហើយ រិះរកយុទ្ធសាស្ត្រអនុវត្ត ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ។

ឧទាហរណ៍ :(១)

កិរិតចងចាំ	កិរិតវិភាគ (វាយតំលៃ)	កិរិតអនុវត្ត
១- តើថ្ងៃនេះ អ្នកអានកាសែតបានចំនួនប៉ុន្មាន ?	១- ហេតុអ្វីបានជាអ្នកអានកាសែតថ្ងៃនេះ ?	១-ចូរអ្នកគិតមើល តើវាទៅជាយ៉ាងណា បើទៅថ្ងៃមុខពុំមានអ្នកអានកាសែតទៀត ?
២- តើថ្ងៃនេះ មានចំនងជើងអត្ថបទកាសែតអ្វីខ្លះ ?	២- តើចំនងជើងកាសែត មានសារៈសំខាន់យ៉ាងណាខ្លះ ?	២- តើអ្នកគិតថា រឿងរ៉ាវថ្មីនេះនឹងយកទៅចុះក្នុងកាសែតសំរាប់ថ្ងៃស្អែក រឺ ?

" គ្រូដែលបង្រៀនមិនចេះចោទសួរសំនួរដល់សិស្ស ជាគ្រូខ្វះប្រសិទ្ធភាព "

បណ្ឌិតអ៊ុម_គុច

(១) លោកអ្នកអាចរកឧទាហរណ៍ អោយបានច្រើនទៅទៀត ដើម្បីបំពេញកន្លែងនេះ ។

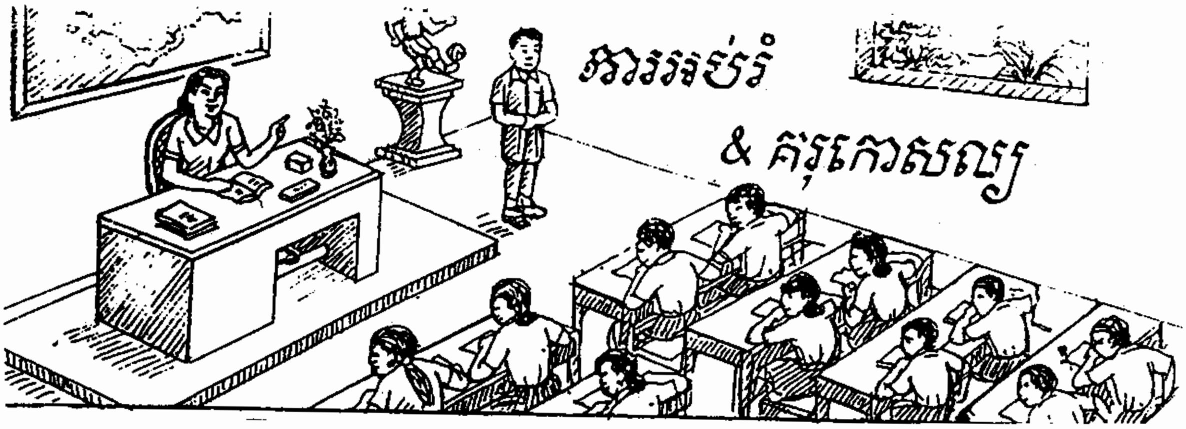

លំហាត់បុរេសិក្សា

លំហាត់នេះមាន ៣ ផ្នែក ដែលមានគោលបំណងអប់រំបំរុងប្រយ័ត្ន :

១- កុមាររៀនសង្កេត ២- កុមាររៀនកត់សំគាល់ទ្រង់ទ្រាយ

៣- កុមាររៀនស្គាល់ចំនួន ។

នៅក្នុងទស្សនាវដ្ដីលេខ ១៤ នេះ យើងជូនលំហាត់ប្រភេទទី១ គឺកុមាររៀនសង្កេត ÷

ផាត់ពណ៌ លើខ្មៅដៃដែលមានប្រវែងស្មើនឹងខ្មៅដៃនេះ

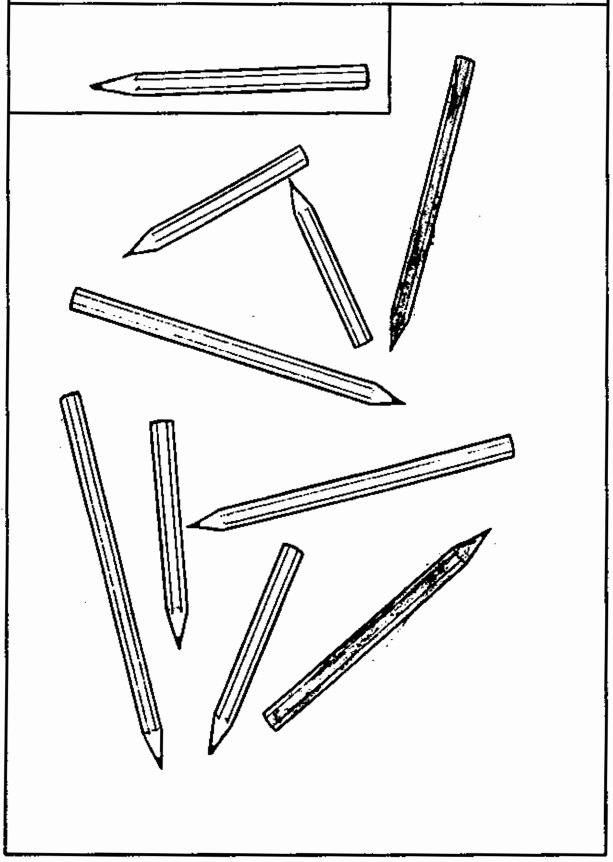

ផាត់ពណ៌ លើខ្មៅដៃខ្លីជាងខ្មៅដៃនេះ

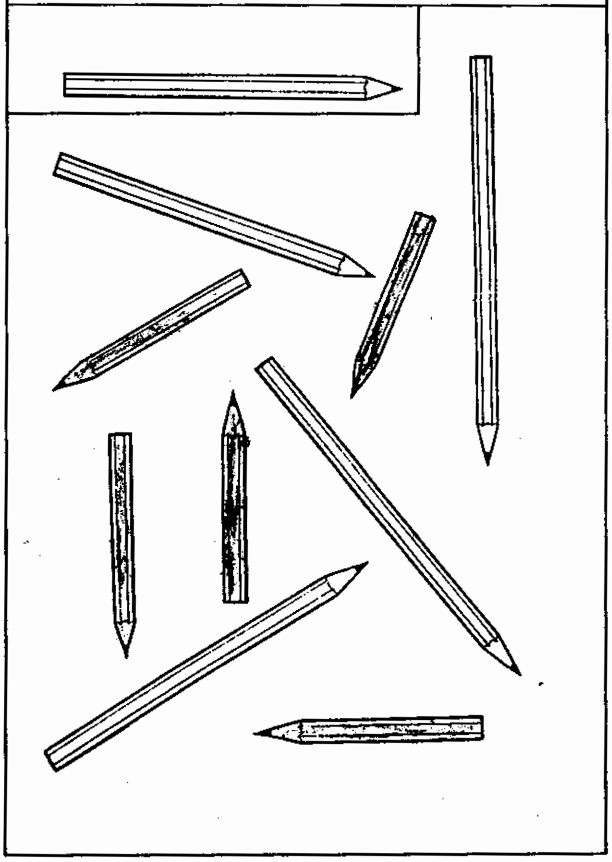

ផាត់ពណ៌ លើឆត្រណាដែលមានជំហរដូចឆត្រនេះ

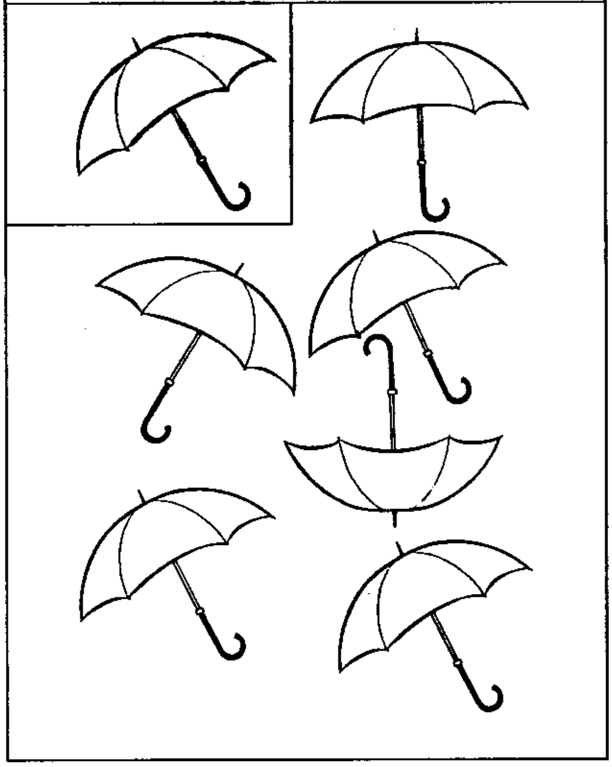

ផាត់ពណ៌ លើឆត្រណាដែលមានជំហរដូចឆត្រនេះ

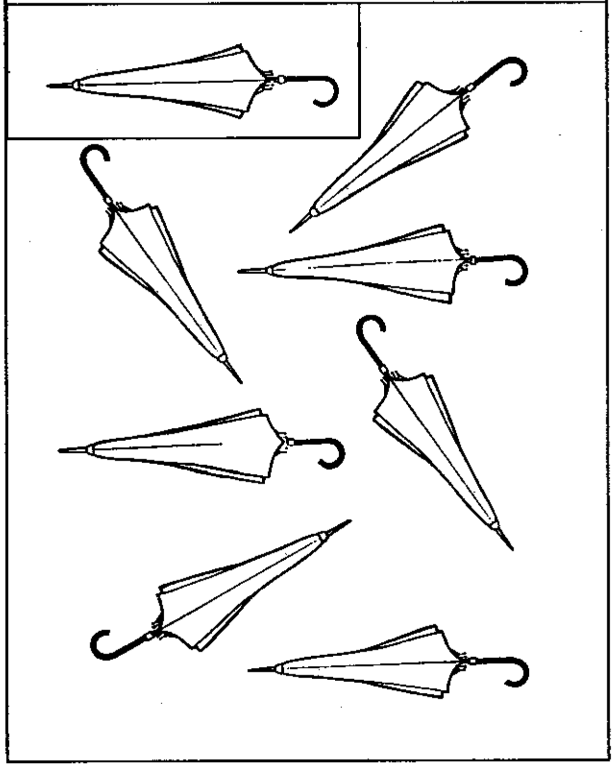

ផាត់ពណ៌ សត្វណាដែលតូចជាងសត្វឆ្កែនេះ

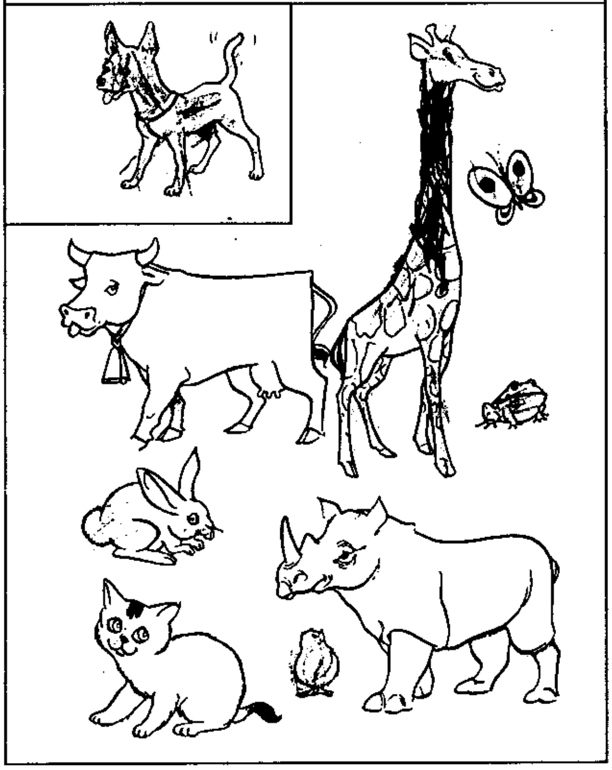

ផាត់ពណ៌ សត្វណាដែលធំជាងសត្វឆ្កែនេះ

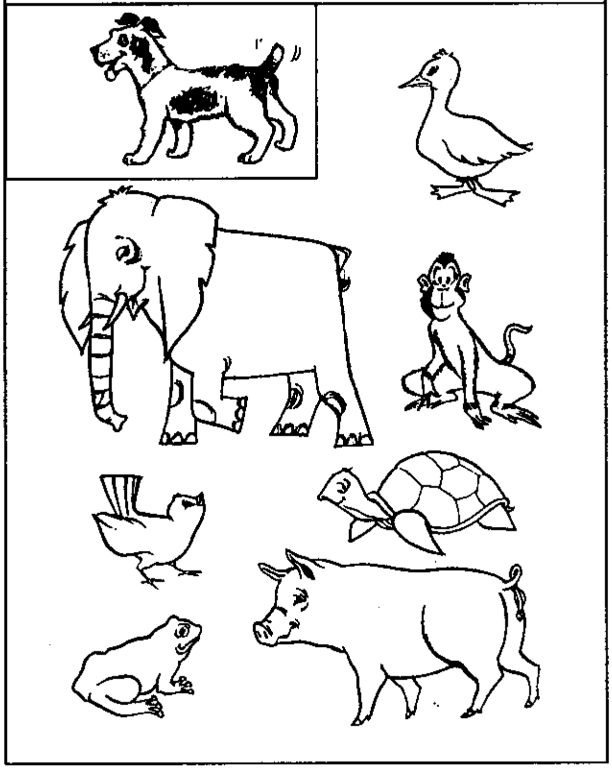

ផាត់ពណ៌លើទូរថភ្លើងដែលរត់លើផ្លូវវៀច

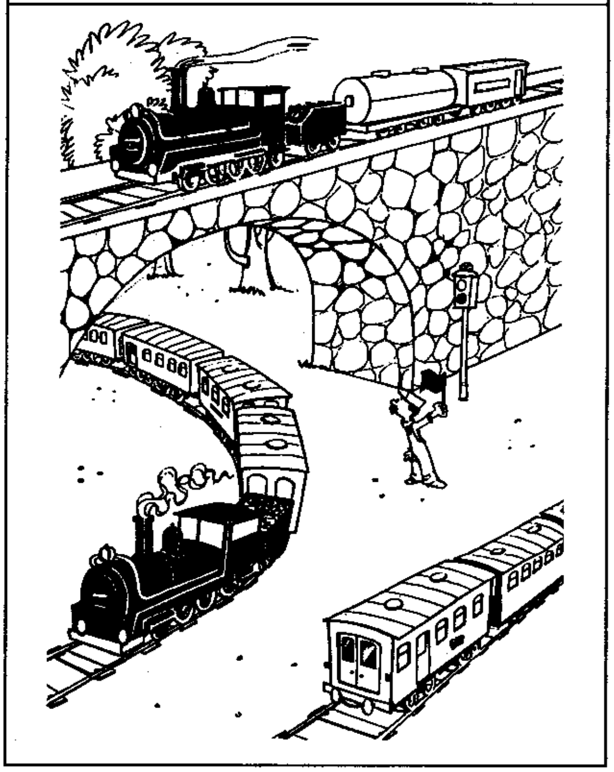

ផាត់ពណ៌លើទូរថភ្លើងដែលរត់លើផ្លូវត្រង់

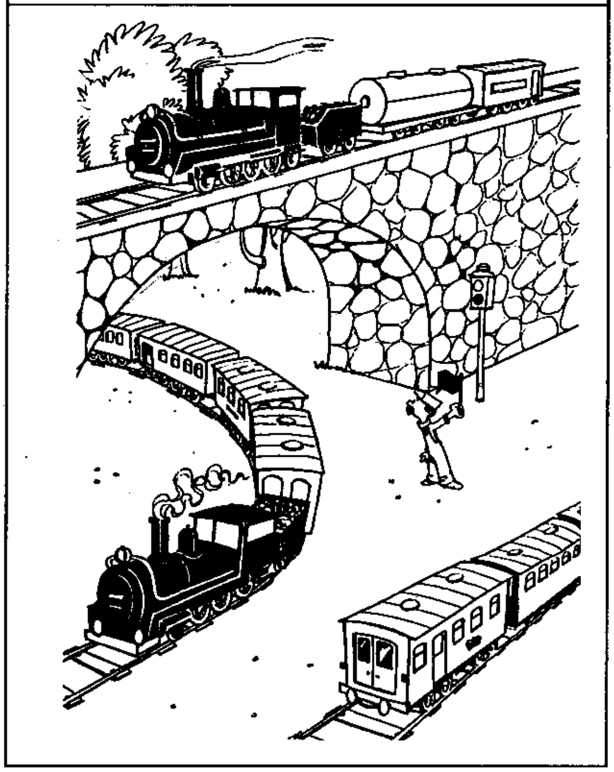

ផាត់ពណ៌លើកុមារខាងមុខគេដែលបានឆ្លងកាត់ទីបញ្ចប់

ផាត់ពណ៌លើកុមារខាងក្រោយគេដែលមិនបានឆ្លងកាត់ទីបញ្ចប់

ល្បិចនៃវិចារ

- អនុមានរួម
- អនុមានញែក

ជាល្បិចនៃវិចារដែលអ្នកគ្រូ លោកគ្រូបានប្រើប្រាស់រាល់ថ្ងៃក្នុងដំណើរការនាំមេរៀននីមួយៗ ។

តើអ្នកគ្រូ លោកគ្រូនិយមប្រើល្បិចណាមួយជាងល្បិចណាមួយ ? ។ តើល្បិចណាមួយសមស្របនឹងគោលការណ៍ "សិស្សមជ្ឈមណ្ឌល" ជាង ? ។ សូមអ្នកគ្រូ លោកគ្រូធ្វើសេចក្ដីសំរេចចិត្តដោយខ្លួនឯង ។

តទៅនេះ យើងសាកល្បងអនុវត្តជំហានអភិវឌ្ឍរបស់ល្បិចទាំងនោះ ទៅលើមេរៀនវេយ្យាករណ៍ស្ដីពី "វគ្គសញ្ញារី បន្តក់" នៅថ្នាក់ទី ៥រឺ ទី ៦ ។

<u>ករណីទីមួយ</u> (អនុមានរួម)

ក្នុងករណីនេះយើងចែកសិស្សជា ៦ ក្រុម សំរាប់ធ្វើការស្រាវជ្រាវ ។

សកម្មភាពគ្រូ	សកម្មភាពសិស្ស
• គ្រូសួរសំនួរ :	
• ក្រុមទី ១ :	១/
១-រកពាក្យដែលមានបន្តក់លើព្យញ្ជនៈនៃវគ្គ "ក"	• កក់-ខក់-ឆក់-ឆ្នក់ -សក់-លក់-កន្ទក់ - - - ល---
២-តើប្រើលើអក្សរប្រកបដែលជាស្រៈអ្វីខ្លះ?	• កាក់-ចាក់-ដាក់-ទាក់-ធ្លាក់-ជំពាក់-លាក់-រាក់-ល. • កង់-គង់-អន្ទង់-លង់-សង់-ល-- ២/ ស្រៈសំរាប់ប្រកប : • ជាមួយមានស្រៈ អ និងស្រៈ អា • ជាមួយ " ង " មានតែស្រៈ អ ដូចនេះក្នុង ក វគ្គ : មានព្យញ្ជនៈ ក-ង ទទួលបន្តក់
• ក្រុមទី ២ : ១/ រកពាក្យដែលមានបន្តក់លើព្យញ្ជនៈនៃវគ្គ " ច "	១/ : ចាច់-សាច់-កាច់---- --------------
២/ តើប្រើលើអក្សរប្រកបដែលជាស្រៈអ្វីខ្លះ ?	២/ : ស្រៈអា + ច - ញ
• ក្រុមទី ៣ :១/ រកពាក្យដែលមានបន្តក់លើព្យញ្ជនៈនៃវគ្គ " ដ "	- គ្មាន

២/ តើប្រើស្រះអ្វីខ្លះក្នុងការប្រកប ?	- គ្មាន
• **ក្រុមទី ៤ : ១/** រកពាក្យដែលមានបន្តក់លើព្យញ្ជនៈនៃវគ្គ " ត "	១/ : កត់-ចត់---- ចាត់-អត់-ទន់-ធ្ងន់-កាន់-គាន់---
២/ តើស្រះអ្វីខ្លះប្រើក្នុងការប្រកប ?	២/ :ពាក្យផ្សំនឹងស្រះ អ-អា ប្រកបនឹងព្យញ្ជនៈ ត-ន
• ក្រុមទី ៥ : ១/ រកពាក្យដែលមានបន្តក់លើព្យញ្ជនៈនៃវគ្គ " ប "	១/ : កប់-ទប់-ជប់-លប់---ល-- ឆាប់-រាប់-លាប់---ល---
២/ តើស្រះអ្វីខ្លះប្រើក្នុងប្រកប ?	២/ :ព្យញ្ជនៈទទួលបន្តក់បានមាន " ប " -ស្រះសំរាប់ប្រកបមាន អ-អា ។
• ក្រុមទី ៦ : ១/ រកពាក្យដែលមានបន្តក់លើព្យញ្ជនៈនៃសេសវគ្គ	១/ : កល់-គល់-ទល់-កង្វល់- អំពល់-សល់---ល--- -គាល់-ពាល់-ចាស់-បាល់---ល-- +ចស់-ស្រស់-គស់-រស់-ពស់---ល-- -ចាស់-រាស់-ទាស់-អស់---ល-- ២/ : ព្យញ្ជនៈទទួលបន្តក់បានមាន ល- ស
+<u>សួររួម</u> :	ស្រះសំរាប់ប្រកប : អ - អា
១/ តើពាក្យទាំងនោះមានសំលេងដូចម្តេច?	- ធ្ងន់- ខ្លី
២/ តើស្រះសំរាប់ប្រកបមានស្រះណាខ្លះ ?	- អ - អា
៣/ តើព្យញ្ជនៈសំរាប់ប្រកបមានអ្វីខ្លះ ?	-ក-ង-ច-ញ-ត-ន-ប-ល-ស (៩តួ)[១]
៤/ ចូរសរុបចំលើយខាងលើស្របជាមួយនេះ គ្រូជួយសំរួលបន្ថែមដើម្បីអោយបានវិធានពេញលេញ ។	បន្តក់ ៏ រស្សសញ្ញាជាវណ្ណយុត្តិមួយប្រភេទសំរាប់ប្រើបំបែរសំលេងវែង អោយខ្លីកំបុតធ្ងន់ប្រើដាក់បានចំពោះតែលើតួអក្សរប្រកបរបស់ពាក្យខ្មែរដែលជាស្រះ អ-អា និងតួព្យញ្ជនៈ ៩ : ក-ង-ច-ញ-ត-ន-ប-ល-ស ។
៥/ ហេតុអ្វីពាក្យ សន្ទត ប្រាកដ កុសល វិកល--ល- មានសំលេងខ្លីកំបុតដោយគ្មានការប្រើបន្តក់ ។	-ព្រោះពាក្យនេះ ជាពាក្យបាលីសំស្ក្រឹតក្លាយ ។
+អោយសិស្សកត់ត្រាវិធាននេះ និងណែនាំអោយរៀនសូត្រចាំមាត់ ។	

(១)ក្រៅពីព្យញ្ជនៈ៩តួនេះ នៅមានព្យញ្ជនៈ "ជ" សំរាប់ប្រើតែពាក្យមួយម៉ាត់: គជ : វត្ថុជាដុំដូចជាពកមានសាច់រឹងដូចកែវ កើតមានក្នុងសរីរាង្គ រឺក្នុងក្បាលនៃសត្វទាំងឡាយ : គជខ្យង គជត្រី គជដំរី គជក្រៀល ។

ករណីទី២ (អនុមានវៀង)

-គ្រូលើកនិយមន័យរបស់រស្សសញ្ញា រឺ បន្តក់ : +និយមន័យ រស្សសញ្ញា រឺ បន្តក់ រឺ សង្កត់ ជាវណ្ណយុត្តិមួយប្រភេទ មានសណ្ឋានប្រភេទកំបុតខ្លី (់) សំរាប់ប្រើបំបែរសំលេងវែងអោយខ្លីកំបុតធ្ងន់ ប្រើដាក់បានចំពោះតែតួអក្សរប្រកបរបស់ពាក្យខ្មែរ ដែលជាស្រៈ អ-អា ។ (វចនានុក្រមជួនណាត) ឧទាហរណ៍ : កក > កក់ កាច > កាច់ ចាប > ចាប់ សល > សល់.......... +កំណត់សំគាល់ : ចំពោះពាក្យ បាលី រឺ សំស្ក្រឹត ទោះបីមានសំលេងខ្លីកំបុតធ្ងន់ក្តី ក៏មិនត្រូវប្រើបន្តក់ឡើយ ឧទាហរណ៍ : សទ្ធត - កល -កុសល-ប្រាកដ-ល--។ +ចែកសិស្សជាប្រាំពីរក្រុមសំរាប់ការពង្រឹងពុទ្ធិ :	- សិស្សកត់ត្រា
-ក្រុមទី១ : ចូររកពាក្យដែលមានបន្តក់នៅវគ្គ "ក" ស្រៈប្រើនៅក្នុងការប្រកប ។	មើលឧទាហរណ៍ករណីទី១ និងមើលចំលើយខាងលើ ។ -
-ក្រុមទី២ : ពាក់ព័ន្ធនឹងវគ្គ " ច "	-
-ក្រុមទី៣ : ពាក់ព័ន្ធនឹងវគ្គ " ដ "	-
-ក្រុមទី៤ : ពាក់ព័ន្ធនឹងវគ្គ " ត "	-
-ក្រុមទី៥ : ពាក់ព័ន្ធនឹងវគ្គ " ប "	-
-ក្រុមទី៦ : ពាក់ព័ន្ធនឹងសេសវគ្គ	-
-ក្រុមទី៧ : រកពាក្យដែលមានសំលេងខ្លីកំបុតធ្ងន់ តែមិនបានប្រើរស្សសញ្ញា រឺ បន្តក់	- -
+ណែនាំអោយក្រុមនីមួយៗ រកពាក្យពាក់ព័ន្ធអោយបានយ៉ាងតិច១០ ទៅតាមលទ្ធភាពនៃវគ្គនីមួយៗ ។	-

គណិតវិទ្យា

គំនត់ចំនួន និងរកចំនួន

- " ពីអ្វីដែលបានស្គាល់ ទៅ អ្វីដែលមិនទាន់បានស្គាល់ "
- " ពីតិច ទៅ ច្រើន "
- " ពីងាយ ទៅ លំបាក "

ជាទស្សនទានដ៏ចំបងសំរាប់អភិវឌ្ឍការរៀន ការបង្រៀន ការតាក់តែងកម្មវិធីក៏ដូចជាការចងក្រងអត្ថបទនៃការសិក្សា ។

បច្ចុប្បន្ននេះ អ្នកគ្រូ លោកគ្រូមានសៀវភៅសិស្ស សៀវភៅគ្រូនៅក្នុងដៃដែលអ្វីៗទាំងនោះ ត្រូវបានរៀបចំជាលំដាប់លំដោយសមស្របទៅតាមគោលការណ៍ខាងលើនោះ ។

តទៅនេះ យើងសាកល្បងស្វែងរកកំនត់ចំនួន និងរកចំនួនសំរាប់បុរេសិក្សារហូតដល់បឋមសិក្សាដោយផ្អែកលើរូបភាពខាងក្រោមនេះ ÷

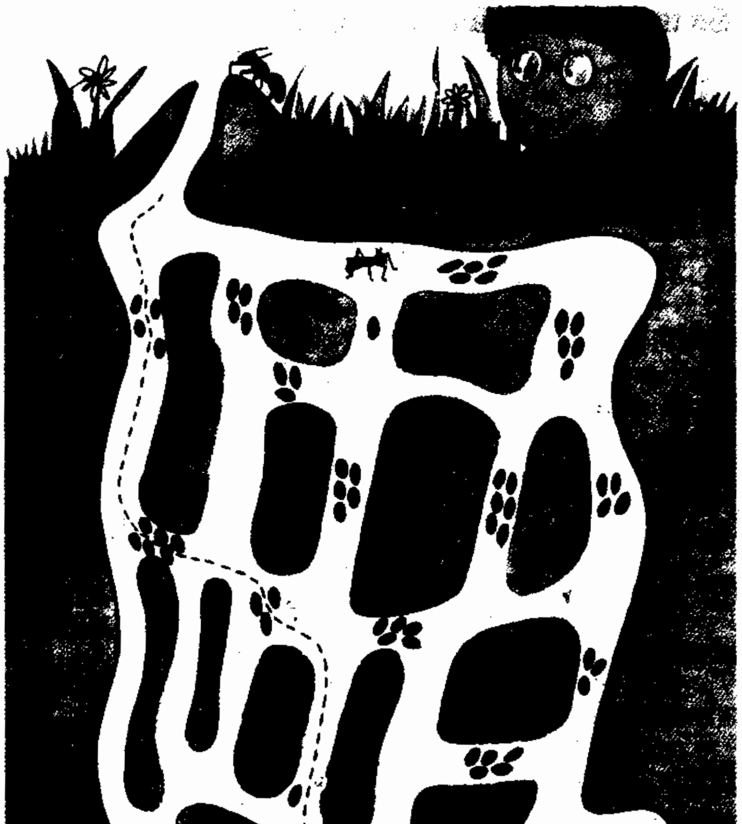

- ដើម្បីទៅកាន់សំបុកវា ស្រមោចខ្មៅត្រូវវារតាមផ្លូវដែលមានគ្រាប់ចំនួន ៥ ។

  ចូររកផ្លូវនោះ រួចគូសខ្មៅដៃនៅលើក្រដាស ។
- គូសចំនួនគ្រាប់នៅកន្លែងដែលមិនទាន់គ្រប់ ៦ នៅតាមផ្លូវស្រមោចក្រហម ។
- តើត្រូវគូសចំនួនគ្រាប់ប៉ុន្មានទៅត្រង់ចំនុចខ្វះនីមួយៗ ?

  ចំលើយ : ២, ៣, ៥, ៤
- តើនៅត្រង់ចំនុចនីមួយៗ ត្រូវធ្វើដូចម្តេចអោយបានចំនួន៦ ?

  ចំលើយ : ៤ + ២ = ៦

  ៣ + ៣ = ៦

  ១ + ៥ = ៦

  ២ + ៤ = ៦
- តើត្រូវធ្វើដូចម្តេច ដើម្បីអោយដឹងថាកន្លែងនីមួយៗខ្វះតាមចំនួននោះ ?

  ចំលើយ : ៦ -៤ = ២

  ៦ - ៣ = ៣

  ៦ - ១ = ៥

  ៦ - ២ = ៤
- នៅពេលដែលមិនទាន់គូសគ្រាប់បន្ថែម តើស្រមោចក្រហមឆ្លងកាត់គ្រាប់ប៉ុន្មាន ?

  ចំលើយ : ៤ + ៦ + ៣ + ១ + ២ = ១៦គ្រាប់
- នៅពេលគូសគ្រាប់បន្ថែមរួច តើស្រមោចក្រហមឆ្លងកាត់គ្រាប់ប៉ុន្មាន ?

  ចំលើយ : ១៦ + (២ + ៣ + ៥ + ៤) = ៣០គ្រាប់

  រឺ ៦ x ៥ = ៣០គ្រាប់

<u>*លំហាត់:*</u> ពិនិត្យគំនូរទំព័រ៣២ មានប្រអប់លេខ ⟨7⟩ ចំនួនពីរមានផាត់ពណ៌លឿង និងប្រអប់មួយចំនួនមានផលបូកស្មើនឹង ៧ ពុំទាន់មានផាត់ពណ៌នៅឡើយ ។ ចូរភ្ជាប់ប្រអប់លេខ ៧ មួយទៅលេខ ៧ មួយទៀត តាមប្រអប់ដែលមាន ផលបូកស្មើនឹង ៧ ដោយផាត់ពណ៌លឿងដែរ ។

- ធ្វើដូចគ្នា ចំពោះប្រអប់លេខ ⟨10⟩ ដោយផាត់ពណ៌ខៀវ ។
- ធ្វើដូចគ្នា ចំពោះប្រអប់លេខ ⟨9⟩ ដោយផាត់ពណ៌ក្រហម ។

ចំពោះប្រអប់លេខ ⟨8⟩ ក៏ដូចគ្នាដែរ តែប្រអប់ដែលភ្ជាប់ប្រអប់លេខ ៨ ទៅលេខ ៨ មួយទៀត សុទ្ធតែប្រអប់ទទេ⟨ ⟩ ។ ចូររកលេខដែលមានផលបូកស្មើនឹង ៨ ទៅបំពេញប្រអប់ទទេទាំងនោះ ។

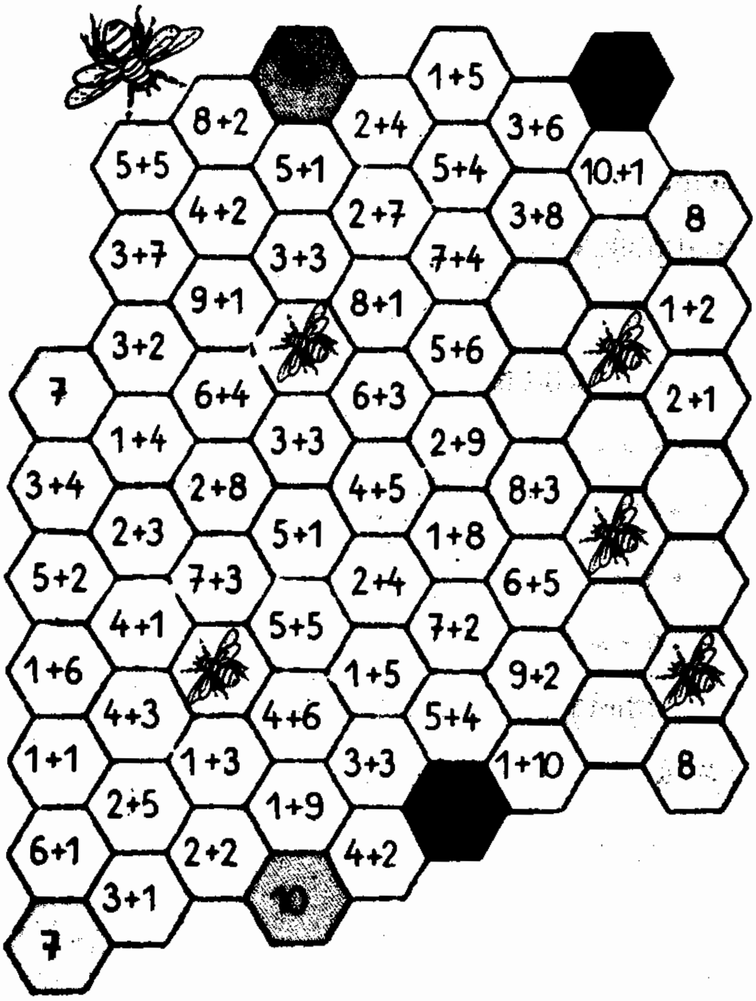

- តើចំនួនប៉ុន្មាន បូកនឹងចំនួនប៉ុន្មាន ដើម្បីបានជាចំនួន ៧ ?
- តើចំនួនប៉ុន្មាន បូកនឹងចំនួនប៉ុន្មាន ដើម្បីបានជាចំនួន ១០ ?
- តើចំនួនប៉ុន្មាន បូកនឹងចំនួនប៉ុន្មាន ដើម្បីបានជាចំនួន ៩ ?
- តើចំនួនប៉ុន្មាន បូកនឹងចំនួនប៉ុន្មាន ដើម្បីបានជាចំនួន ៨ ? (សរសេរបំពេញប្រអប់ទំនេរលើរូបខាងលើ)

* <u>រៀនចាំមាត់</u> :

៦ = ៣ + ៣	៧ = ៤ + ៣	៨ = ៤ + ៤	៩ = ៥ + ៤	១០ = ៥ + ៥
៦ = ៤ + ២	៧ = ៥ + ២	៨ = ៥ + ៣	៩ = ៦ + ៣	១០ = ៦ + ៤
៦ = ៥ + ១	៧ = ៦ + ១	៨ = ៦ + ២	៩ = ៧ + ២	១០ = ៧ + ៣
		៨ = ៧ + ១	៩ = ៨ + ១	១០ = ៨ + ២
				១០ = ៩ + ១

កែសំរួលដោយលោក ភែម យ៉ារ

វេយ្យាករណ៍

អំពីកិរិយាហេតុ

តើអ្នកគ្រូ លោកគ្រូត្រូវដឹកនាំសកម្មភាពសិក្សាដូចម្តេច ដើម្បីអោយសិស្សទទួលស្គាល់ថាពាក្យនេះ ជា កិរិយាហេតុ ?

សូមអ្នកគ្រូ លោកគ្រូសាកល្បងតាមដានការសិក្សាអំពីកិរិយាហេតុ និង ល្បិចបង្រៀនកិរិយានេះ ។

I.សិក្សាសង្ខេបអំពីកិរិយាហេតុ :

១. អ្វីជាកិរិយាហេតុ ?

កិរិយាហេតុ គឺកិរិយាស័ព្ទ ដែលសំដែងអំពើរបស់ប្រធានដែលធ្វើឡើងគ្រាន់តែជាដើមហេតុ ដើមចម ប៉ុណ្ណោះ ។

ឧទាហរណ៍:

- សេចក្តីព្យាយាមធ្វើអោយសំរេចជោគជ័យ ។
- លោកសាស្ត្រាចារ្យពន្យល់យើងពីរបៀបសំពះ ។

* គ្រប់កិរិយាហេតុ ជាកិរិយាសកម្ម ទោះជាមានប្រភពពីកិរិយាសុទ្ធសកម្មរឺអកម្មរឺគុណនាមក៏ដោយ ។

២. កំនើតនៃកិរិយាហេតុ

ផ្អែកតាមកំនើតរបស់វា កិរិយាហេតុមានពីរបែប ÷

កិរិយាប្រាប់ន័យបណ្តាល + កិរិយាសុទ្ធ/គុណនាម

បែបទី១ :

កិរិយាប្រាប់ន័យបណ្តាល + កិរិយាសុទ្ធ/គុណនាម

ឧ ÷ ម្សៅសាប៊ូនេះ ធ្វើអោយខោអាវសស្អាត និងមានក្លិនក្រអូប

\+ ធ្វើអោយ សស្អាត , ធ្វើអោយមាន : កិរិយាហេតុ

បែបទី២ :

កិរិយាសុទ្ធ /គុណនាម + ផ្នត់កំលាយ

ឧ ÷ មេរៀនថ្មីនេះ បង្រៀនយើងអំពីសិទ្ធិមនុស្ស ។

\+ បង្រៀន :កិរិយាហេតុ (រៀន + [បង់-])

<u>សំគាល់:</u>

- កិរិយាប្រាប់ន័យបណ្តាលមានដូចជា នាំអោយ, ធ្វើអោយ, ញ៉ាំងអោយ,......
- កិរិយាសុទ្ធអាចជាកិរិយាសុទ្ធសកម្មរឺ អកម្ម ។

៣. បំរើបំរាស់បរិបទបញ្ជាក់កិរិយាហេតុ

ខ្ញុំសន្មតថា លោកគ្រូ អ្នកគ្រូយល់ច្បាស់បែបទី១នៃកិរិយាហេតុ (កិរិយាប្រាប់ន័យបណ្តាល + កិរិយា សុទ្ធ/គុណនាម) ហើយ តែនៅស្ទាក់ស្ទើរចំពោះបែបទី២ (កិរិយាសុទ្ធ/គុណនាម + ផ្នត់កំលាយ) ព្រោះជួនកាល ទំលាប់នៃការប្រើប្រាស់ភាសាក្នុងជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ ពុំមានពេលអោយយើងនឹកគិតដល់ប្រភពកំនើតរបស់ពាក្យក្លាយមួយចំនួន ។ ដូចនេះ ខ្ញុំសូមលើកយកកិរិយាហេតុបែបទី២ មកស្រាយបំភ្លឺត្រួសៗផ្សំជាមួយចំនេះដឹងមាន ស្រាប់របស់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ ។

ឧ÷ ម្តាយផ្តេកកូនក្នុងអង្រឹង ។

ក្នុងកន្សោមកិរិយា "ផ្តេកកូនក្នុងអង្រឹង" នៃល្បះខាងលើ "ផ្តេក" ជាកិរិយាសកម្ម ។ តែ តើផ្តេកជាកិរិយា សុទ្ធ រឺកិរិយាហេតុ ?

- ដំបូង យើងរកមើលពាក្យរឹស(ពាក្យកំនើត) របស់ពាក្យផ្តេក ។ យើងឃើញថាផ្តេកមកពី ដេក គឺថាៈ

  ដេក + [ប-] > ផ្តេក (ផ្នត់ដើម [ប-] ដូរជា [ផ-])

- បន្ទាប់មក យើងបង្កើតល្បះពីរសំរាប់ធ្វើការប្រៀបធៀបគ្នា ។ ល្បះទី១ប្រើកិរិយាសុទ្ធ រឺគុណនាម (ឧ÷ ដេក) ល្បះទី២ ប្រើកិរិយាមួយទៀត ដែលមានប្រភពចេញពីកិរិយាក្នុងល្បះទី១ (ឧ÷ ផ្តេក < ដេក)

យើងបាន

ក. កូន ដេកក្នុងអង្រឹង ។

ខ. ម្តាយ ផ្តេកកូនក្នុងអង្រឹង ។

ក្នុងល្បះទាំងពីរនេះប្រាប់ថា "កូនដេកក្នុងអង្រឹង" ។ តែក្នុងល្បះ ខ កូនពុំមែនដេកដោយខ្លួនឯងទេ គឺមាន "ម្តាយ" ជាដើមហេតុ ។ ដូចនេះល្បះ ខ អាចពន្យល់បានថា÷ "ម្តាយផ្តេកកូនក្នុងអង្រឹង" មានន័យថា "ម្តាយនាំកូន (រឺញ៉ាំងកូន) អោយដេកក្នុងអង្រឹង" ។ ពោលគឺ÷ ផ្តេក មានន័យថា "នាំអោយដេក" ។

ឧទាហរណ៍ផ្សេងទៀត :

- ពង្រឹង គឺ ធ្វើអោយរឹង (គុ.)
- បន្សុទ្ធ គឺ ធ្វើអោយសុទ្ធ (គុ.)
- បណ្តើរ គឺ នាំអោយដើរ (កិ.)
- ប្តឹង គឺ ញ៉ាំងអោយដឹង (កិ.)
- បង្ខូច គឺ ធ្វើអោយខូច (គុ រឺ កិ.)

ម្យ៉ាងទៀត ប្រធានក្នុងល្បះក(កូន) បានធ្វើអំពើ "ដេក" ដោយពុំមានអ្នកបង្កដើមហេតុឡើយ ។ ឯប្រធាន ក្នុងល្បះខ(ម្តាយ) បានធ្វើអំពើមួយដែលជាដើមហេតុនាំអោយ "កូនដេក" តែពុំមែនធ្វើអំពើ "ដេក" ដោយខ្លួនឯង ទេ ។ ហេតុនេះកិរិយា

ដេក ពន្យល់ ពង្រីង បន្សុទ្ធ.....ដែលប្រធានរបស់វាធ្វើអំពើគ្រាន់តែជាមូលហេតុទាំងនេះ (ដេក យល់ រៀន រីង សុទ្ធ....) គឺជាកិរិយាសុទ្ធ រឺគុណនាម ។

កំណត់សំគាល់ : ប្រធាននៃល្បះដែលមានកិរិយាសុទ្ធក្លាយជាកម្មបទនៃល្បះដែលមានកិរិយាហេតុ ។

- កូនដេកក្នុងអង្រឹង ។ កូនជាប្រធាន
- ម្ដាយផ្ដេកកូនក្នុងអង្រឹង ។ កូនជាកម្មបទ

II. ល្បិចបង្រៀនវេយ្យាករណ៍ កិរិយាហេតុ "ទំលាយ"

ខាងក្រោមនេះជាល្បិចបង្រៀនវេយ្យាករណ៍អំពីកិរិយាហេតុ "ទំលាយ" នេះគឺគ្រាន់តែជាបទពិសោធន៍មួយ ប៉ុណ្ណោះ ពុំមែនជាការបង្ខិតបង្ខំអោយលោកគ្រូ អ្នកគ្រូអនុវត្តតាមទាំងស្រុងឡើយ ។

១. សំភារៈ : ដបជ័រ២ (មួយធ្លាយ មួយទៀតនៅល្អ), កូនកាំបិតចុងស្រួច១

២. សមត្ថភាពចាំបាច់ : និយមន័យកិរិយាហេតុ, កិរិយាហេតុ=នាំអោយ....+ កិរិយាសុទ្ធ/គុណនាម

៣. ល្បិចដឹកនាំមេរៀនៈ

- គ្រូសរសេរល្បះពីរលើក្ដារខៀន រួចអោយសិស្សអាន
  - + ដបនេះធ្លាយ ។
  - + ខ្ញុំទំលាយដបនេះ ។
- ហៅសិស្សម្នាក់មកឈរនៅមុខសិស្សឯទៀត ហើយអោយអានល្បះទាំងពីរឡើងវិញ ដោយធ្វើសកម្មភាពផង÷
  - + ដបនេះធ្លាយ ។ (លើកបង្ហាញដបធ្លាយ)
  - + ខ្ញុំទំលាយដបនេះ ។ (យកកូនកាំបិតចាក់ទំលាយដបដែលមិនធ្លាយ)
- ណែនាំសិស្សអោយវិភាគទំរង់ល្បះទាំងពីរដើម្បីអោយបាន÷

កន្សោមនាមប្រធាន	កន្សោមកិរិយា
ដបនេះ	ធ្លាយ
ខ្ញុំ	ទំលាយដបនេះ

- គ្រូសួរ : ក្នុងល្បះទី១ អ្វីធ្លាយ ? ល្បះទី២ ?
  - +ល្បះទី១ : ដបធ្លាយ, ល្បះទី២ : ដបធ្លាយ ។
- គ្រូសួរ : ក្នុងល្បះទី២ "ខ្ញុំទំលាយដបនេះ" តើអាចមានន័យថា "ខ្ញុំធ្លាយ" បានទេ ?
  - + មិនបានទេ ។
- គ្រូសួរ : បើដូចនេះ តើ "ខ្ញុំទំលាយដបនេះ" មានន័យថាម៉េច ?

+ "ខ្ញុំទំលាយដបនេះ" មានន័យថា "ខ្ញុំធ្វើអោយដបនេះធ្លាយ" ។

- គ្រូសរសេរ ចាត់តាំងសិស្សអោយសរសេរលើក្តារខៀនដោយគូសបន្ទាត់ក្រោមពាក្យត្រូវរៀន÷

  + ខ្ញុំទំលាយដបនេះ = ខ្ញុំធ្វើអោយដបនេះធ្លាយ ។

- គ្រូសួរ : តើ "ទំលាយ" មានន័យដូចម្តេច ?

  + ទំលាយ គឺធ្វើអោយធ្លាយ ។

- គ្រូសួរ : តើកិរិយា "ធ្វើអោយធ្លាយ" ជាកិរិយាសុទ្ធ រឺកិរិយាហេតុ ?

  + កិរិយាហេតុ ។

- គ្រូសួរ : ទំលាយ=ធ្វើអោយធ្លាយ ។ បើ "ធ្វើអោយធ្លាយ" ជាកិរិយាហេតុ តើ "ទំលាយ" ជាកិរិយា ដូចម្តេច ?

- "ទំលាយ" ជាកិរិយាហេតុ ។

- គ្រូដឹកនាំសិស្ស អោយរកកិរិយាហេតុប្រភេទពាក្យកំលាយឯទៀត១ និងបង្ហាញទំរង់ផ្សំកំលាយខ្លះ ផង ។

  ឧ÷ ធ្លាក់ ទំលាក់ ស៊ី បន្ស៊ី ហើរ បង្ហើរ សាប បន្សាប....។

លោក ខៀវ ស៊ន

នាយកសាលាបឋមសិក្សាភូមិវាល

ឃុំខ្នុរដំបង ស្រុកជើងព្រៃ ខេត្តកំពង់ចាម

កំណត់សំគាល់:

- មុនឆ្នាំ ១៩៩៧ មេរៀនកិរិយាហេតុប្រើសំរាប់ថ្នាក់ទី៥ ។

- ក្នុងសំនេរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំចាត់ទុកល្បិចបង្រៀននេះជាជំនួយ

ដល់ការពង្រឹងចំនេះដឹងរបស់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ និងពង្រឹង

ថែមទាំងការសិក្សាអំពីកិរិយាសកម្មនៅថ្នាក់ទី ៥ និងទី ៦ ។

"ចំណីអាហារ និងទឹកចាំបាច់ដល់ក្មេងយ៉ាងណា បរិយាកាសសប្បាយរីករាយនិងទិស្សមោភាស នៅពេលរៀនក៏ចាំបាច់ដល់សិស្សយ៉ាងនោះដែរ "។

ឈូ ឆោ

វិធីបង្រៀនគំនូរដំបូង

ដោយលោក ប៉ាន់ ត្រា

ជាជំហានដំបូង នៅសាលាបឋមសិក្សាត្រូវណែនាំកុមារតូចៗអោយហាត់គូសគំនូសទាំង ៣ បែបគឺគំនូស ត្រង់ គំនូសកោង គំនូសរង្វង់ ព្រោះគំនូសទាំងនេះ ជាគំនូសដែលមានសារៈសំខាន់បំផុតក្នុងការគូររចនាជា រូបភាពផ្សេងៗ ឬជាផ្ទាំងគូរតែងលំអគ្រប់បែបគ្រប់យ៉ាង ។

ដើម្បីអោយសិស្សហាត់គូសគំនូសទាំងនេះ សិស្សត្រូវតាំងឥរិយាបថអោយបានត្រឹមត្រូវដូចខាងក្រោមនេះ÷

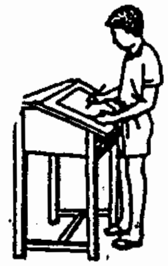

១- ឈរដាក់ដងខ្លួនអោយត្រង់ ។

២- ក្បាលត្រូវអោយត្រង់ កុំអោន កុំងើប កុំបេរ កុំផ្អៀងទៅឆ្វេងទៅស្តាំ

៣- កែងដៃទាំងពីរ ត្រូវអោយឃ្លាតចេញពីដងខ្លួន ។

៤- ម្រាមដៃស្តាំកាន់ខ្មៅដៃយ៉ាងបន្ធូរកុំសង្កត់ ។

៥- គូសគំនូសដោយលើកដៃអោយផុតពីក្រដាស ។

៦- ទប់ក្រដាសដោយម្រាមដៃឆ្វេង បណ្តោយស្របតាមគែមទៀត ។

៧- កុំបង្វែរ ឬបង្វិលក្រដាសចុះឡើង ។

៨- ជៀសវាងកុំប្រើជ័រលុប ។

ការណែនាំទាំង៨ខនេះ កុមារត្រូវប្រតិបត្តិអោយបានត្រឹមត្រូវប្រាកដប្រជាជាដាច់ខាត ពីព្រោះសេចក្តីណែនាំទាំងនេះមានការពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេសក្នុងការរៀនហាត់គូសគំនូសទាំងអស់ជាចាំបាច់បំផុត ។

គំនូសដែលត្រូវដឹកនាំសិស្សអោយគូសជាដំបូងនោះ គឺគំនូសត្រង់ ។ គំនូសត្រង់ចែកចេញជា ៣ បែបគឺ គំនូស ត្រង់បញ្ឈរ ត្រង់ផ្តេក ត្រង់ទេរ (ទៅឆ្វេង, ទៅស្តាំ) ។

ការហាត់គូសគំនូសត្រង់បញ្ឈរ ត្រង់ផ្តេក ត្រង់ទេរ(ទៅឆ្វេង ទៅស្តាំ) :

មុននឹងអោយសិស្សហាត់គូសគំនូសទាំងនេះ ត្រូវអោយសិស្សតាំងឥរិយាបថខ្លួនអោយបានត្រឹមត្រូវតាមសេចក្តី ណែនាំទាំង ៨ ខ ពីខាងលើនោះជាមុនសិន ។

របៀបគូសគំនូសត្រង់ទាំង ៣ បែប :

- អោយសិស្សគូសគំនូសត្រង់បញ្ឈរ (គូសពីលើចុះមកក្រោម) (រូបទី១)
- គូសគំនូសត្រង់ផ្តេក (ចាប់ពីឆ្វេងទៅស្តាំ) (រូបទី២)
- គូសគំនូសត្រង់ទេរទៅឆ្វេង (ចាប់ពីឆ្វេងឆៀងចុះទៅស្តាំ) (រូបទី៣)
- គំនូសត្រង់ទេរទៅស្តាំ (ចាប់ពីស្តាំឆៀងចុះទៅឆ្វេង) (រូបទី៤)

- គំនូសនីមួយៗ ត្រូវដឹកនាំសិស្សអោយហាត់គូស លុះត្រាតែបានត្រង់គួរសមសិន មុននឹងចាប់គូសគំនូស ថ្មីមួយទៀត ទោះបីប្រើពេលយូរបន្តិចក៏ដោយ ។

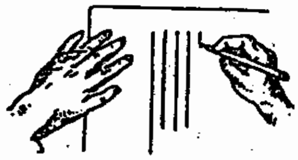
រូបទី១

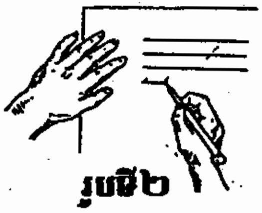
រូបទី២

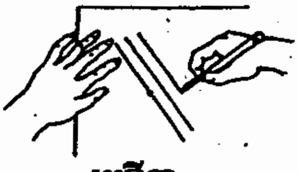
រូបទី៣

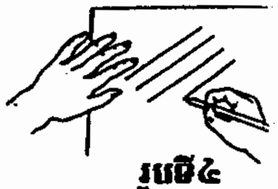
រូបទី៤

ការយកគំនូសទាំង ៣ បែបនេះទៅរចនាជារូបភាពផ្សេងៗ :

កាលណាសិស្សគូសគំនូសត្រង់ទាំង ៣ បែបនេះ បានល្អគួរសមហើយ ត្រូវជួយដឹកនាំសិស្សអោយយក គំនូសទាំងនោះទៅប្រើក្នុងការគូសផ្សំអោយបានទៅជារូបភាពងាយៗ ដែលសិស្សធ្លាប់ឃើញធ្លាប់ស្គាល់ ។

គំនូសដែលនាំអោយគូរជាដំបូងនេះហៅថា÷ "គំនូសគូរតាម" គឺរូបភាពអ្វីមួយដែលត្រូវដាក់អោយសិស្សគូរ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ ត្រូវគូររបស់នោះនៅលើក្តារខៀនជាមុន ហើយដឹកនាំសិស្សអោយគូររូបភាពនោះជាវត្ថុដូចខាង ក្រោមនេះ ។

ឧទាហរណ៍ : រូបមូកស្លឹកត្នោត ។

គ្រូត្រូវគូររូបមូកស្លឹកត្នោតនេះនៅលើក្តារខៀនជាមុន

- ដំបូងត្រូវអោយសិស្សរៀនមើលពិនិត្យសង្កេត និងប្រមាណមើលរូបមូកស្លឹកត្នោតនោះ ហើយចោទសួរ ជាសំនួររិះរកដោយមាត់ដល់សិស្សដូចខាងក្រោមនេះ ។

សំនួររិះរកដោយមាត់ :

ក- រូបនេះគឺជាអ្វី ?

ខ- ចូរអ្នកពិនិត្យមើលលើរូបមូកស្លឹកត្នោតនេះ មានគំនូសត្រង់បញ្ឈរឬទេ ? មានប៉ុន្មាន ?

គ- ចូរអ្នកឡើងទៅចង្អុលមើល គំនូសណាខ្លះដែលជាបន្ទាត់ត្រង់បញ្ឈរនោះ ?

ឃ- គំនូសត្រង់បញ្ឈរទាំងនោះប្រវែងស្មើគ្នាឬទេ ? សំគាល់អ្វី ?

ង- ចូរអ្នកពិនិត្យមើលម្តងទៀត តើក្រៅអំពីគំនូសត្រង់បញ្ឈរទាំងពីរនេះ តើមានគំនូសអ្វីដទៃទៀតដែរ ? ជាគំនូសអ្វី ? ប៉ុន្មាន ?

ច- អោយសិស្សឡើងទៅចង្អុលបង្ហាញបន្ទាត់ត្រង់ផ្តេកទាំង ៣ នោះនៅលើក្តារខៀន ។

ឆ- គំនូសត្រង់ផ្តេកទាំង ៣ នេះ មានបណ្តោយស្មើគ្នាឬទេ ?

ជ - គំនូសត្រង់ផ្តេកខាងលើប្រវែងស្មើនឹងគំនូសត្រង់ផ្តេកបន្ទាប់ដែរឬទេ ? ស្មើនឹងគំនូសត្រង់ផ្តេកក្រោម បំផុតដែរឬទេ ?

ឈ- គំនូសត្រង់ផ្តេកខាងលើសំគាល់អ្វី ? គំនូសត្រង់ផ្តេកបន្ទាប់សំគាល់អ្វី ? គំនូសត្រង់ផ្តេកខាងក្រោម បំផុតសំគាល់អ្វី ?

- ពេលរៀនគូរថ្ងៃដំបូង គ្រាន់តែណែនាំសិស្សអោយរៀនមើលពិនិត្យសង្កេត ប្រមាណ និងបញ្ជាក់ គំនូសទាំងអស់ដែលផ្សំគ្នារចនាជារូបមួកនោះប៉ុណ្ណោះបានហើយ មិនត្រូវបង្ខំសិស្សអោយគូររូបនោះតែម្តងដោយ ឥតស្គាល់គំនូស និងប្រយោជន៍របស់គំនូសដែលយកមកប្រើដើម្បីរចនាជារូបមួកនោះឡើយ ។

<u>របៀបគូរ:</u>

វគ្គទី ១: ក- គ្រូគូសនៅលើក្តារខៀន គំនូសត្រង់បញ្ឈរពីរ ឃ្លាតឆ្ងាយពីគ្នាបន្តិច ។

ខ - អោយសិស្សឡើងទៅគូសលើក្តារខៀននូវគំនូសត្រង់បញ្ឈរពីរ តាមគំរូដែលគ្រូបានគូស ហើយនោះ ។

គ- អោយសិស្សទាំងអស់ពិនិត្យមើល ហើយនាំគ្នារិះគន់គំនូសត្រង់បញ្ឈរពីរដែលគូសដោយមិត្ត របស់ខ្លួននោះ ។

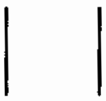

បើមានទាស់ខុសបែបណាត្រូវអោយសិស្សឡើងទៅកែដោយមានការណែនាំអំពីគ្រូ ។

បើគំនូសនោះ សិស្សបានគូសល្អត្រឹមត្រូវហើយ គ្រូត្រូវនិយាយសរសើរលើកទឹកចិត្តសិស្សនោះដោយ ប្រការផ្សេងៗ ។

ឃ- អោយសិស្សទាំងអស់គ្នា គូសគំនូសត្រង់បញ្ឈរទាំងពីរ លើក្តារឆ្នួន ឬក្នុងសៀវភៅ ក្រោមការត្រួតពិនិត្យ របស់គ្រូ ។

វគ្គទី ២: ង- គ្រូគូសគំនូសត្រង់ផ្តេក៣ភ្ជាប់គំនូសត្រង់បញ្ឈរទាំងពីរនោះ (គំនូសត្រង់ផ្តេកខាងលើ គឺបាត របស់មួក- គំនូសត្រង់ផ្តេកទី ២ គឺរង្វាន់មួក- គំនូសត្រង់ផ្តេកទី៣ គឺហាមមួក) ។

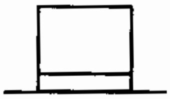

ច - អោយសិស្សឡើងទៅគូសនៅលើក្តារខៀនបន្ថែមលើគំនូសបញ្ឈរពីរដែលមិត្តខ្លួនបានគូសពី មុន ។

ឆ - អោយសិស្សទាំងអស់គូសគំនូសត្រង់ផ្តេកទាំង៣នោះបន្ថែមលើគំនូសត្រង់បញ្ឈរទាំងពីរនោះ លើក្តារឆ្នួន ឬក្នុងសៀវភៅដូចគំរូលោកគ្រូ-អ្នកគ្រូ ។

វគ្គទី ៣: ជ- គ្រូគូសឆូតជាគំនូសតូចៗ លើតួមួក ។

ឈ-អោយសិស្សឡើងទៅគូសឆ្នូតតាមលោកគ្រូ អ្នកគ្រូ លើតួម្នកដែលមិត្តខ្លួនបានគូសហើយ
នោះ ។

ញ- អោយសិស្សទាំងអស់ គូសគំនូសតូចៗនោះនៅលើតួម្នកដែលខ្លួនបានគូរលើក្ដារឆ្នួន ឬក្នុង
សៀវភៅ ។

- នៅពេលដែលគូសគំនូសណាមួយលើក្ដារខៀន គ្រូត្រូវនិយាយពន្យល់អំពីប្រយោជន៏ និងតួនាទីរបស់ គំនូសនោះ អោយសិស្សបានស្គាល់បានយល់ច្បាស់លាស់ផង ។
- ក្រោយពីសិស្សឡើងគូសបន្ទាត់តាមគំរូ លោកគ្រូ-អ្នកគ្រូ នៅលើក្ដារខៀន គ្រូត្រូវអោយសិស្សទាំង អស់ពិនិត្យមើលគំនូសរបស់មិត្តខ្លួននោះ ហើយនាំគ្នាកែ (បើសិនជាមិនទាន់ត្រឹមត្រូវ) ។ ធ្វើដូច្នេះ គឺដើម្បីអោយ សិស្សទាំងអស់គ្នាចេះនាំគ្នារកកំហុស ហើយចេះនាំគ្នាកែអោយបានត្រឹមត្រូវវិញ ។

គំនូរដែលសិស្សតូចៗទើបតែចាប់ហាត់គូរជាដំបូងនេះ ឃើញថាមានការលំបាកខ្លះជាប្រាកដ ។ ហេតុនេះ លោកគ្រូ-អ្នកគ្រូមានអំណត់ពុះពារក្នុងការណែនាំសិស្សអោយគូរតាមសំរួលមិនត្រូវបង្ខំអោយសោះ ។

បើគំនូសនោះ សិស្សគូរពុំបានត្រឹមត្រូវ ឬពុំទាន់ហើយក្នុងមួយពេលនោះ ត្រូវអោយសិស្សគូរគំនូរដដែលនេះបង្ហើយនៅលើកក្រោយទៀត ។

<u>កំណត់សំគាល់:</u>

រូបភាពដែលណែនាំសិស្សអោយគូរជាដំបូងនេះ គឺត្រូវគូររបស់ដែលដាក់កំពស់ស្មើនឹងបន្ទាត់ខ្សែភ្នែក(Ligne de vue) ឬបន្ទាត់ជើងមេឃ (Ligne horizontale) ព្រោះរបស់ដែលវាស់កំពស់ស្មើនឹងបន្ទាត់ខ្សែភ្នែកនេះសុទ្ធ តែកើតឡើងដោយបន្ទាត់ត្រង់ទាំងអស់ ទោះបីរបស់នោះជារបស់រាងជ្រុង ឬរាងមូលទ្រវែង លើកលែងតែរបស់ ណាដែលមានរាងកោង ឬមូលដូចបាល់ជាដើម ។

ដើម្បីអោយលោកគ្រូ-អ្នកគ្រូយល់ច្បាស់ យើងសូមជូនការមើលឃើញវត្ថុដែលដាក់កំពស់ស្មើនឹងបន្ទាត់ខ្សែ ភ្នែក។

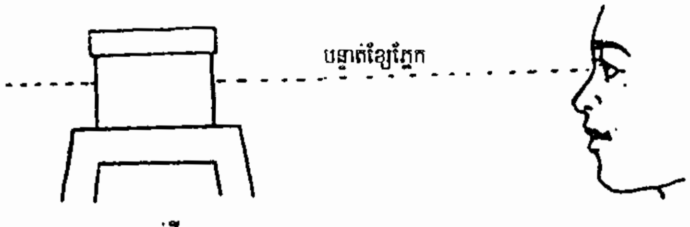

ប្រអប់ដីស

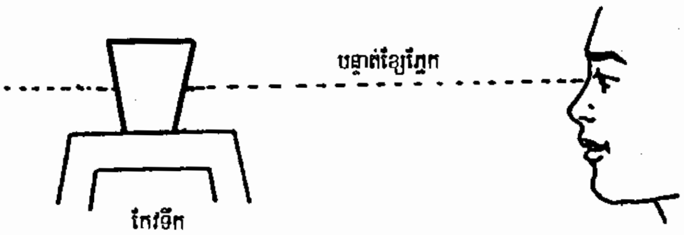

កែវទឹក

<u>**កំណត់ចំណាំ:**</u>

- ប្រអប់ជីសដែលជាវត្ថុរាងជ្រុងនេះ បើដាក់កំពស់ស្មើនឹងបន្ទាត់ខ្សែភ្នែក ដូចនេះត្រូវមើលឃើញតែមួយជ្រុងទេ ហើយជ្រុងនោះកើតឡើងដោយបន្ទាត់ត្រង់ បញ្ឈរ ២ និងផ្ដេក ៣ ។(រូបទី ១)

- កែវទឹកដែលជាវត្ថុរាងមូលទ្រវែងរីកល្មើមក្រោម បើដាក់កំពស់ស្មើនឹង បន្ទាត់ខ្សែភ្នែក ដូចនេះត្រូវមើលឃើញផ្នែក ដែលបិតនៅចំភ្នែកយើងដែលកើត ឡើងដោយបន្ទាត់ទេរ ២ និងបន្ទាត់ផ្ដេក ២ ។(រូបទី ២)

ដោយសិស្សនៅថ្នាក់ទី១នេះ ទើបតែរៀនគូសគំនូសត្រង់ទាំង ៣ បែបប៉ុណ្ណោះ មិនត្រូវអោយគូររបស់ណា ដែលមានរាងរៅខុសអំពីគំនូសទាំងនេះឡើយ ហើយត្រូវអោយសិស្សគូរតែរបស់ណាដែលដាក់ស្មើនឹងបន្ទាត់ខ្សែ ភ្នែក ព្រោះវត្ថុទាំងនោះសុទ្ធតែកើតឡើងដោយបន្ទាត់ត្រង់ទាំងអស់ ។

នៅខាងក្រោមនេះ យើងជូនរបៀបគូរគំនូរងាយៗខ្លះជាឧទាហរណ៍÷

គំនូរកើតឡើងដោយគំនូសត្រង់បញ្ឈរនិងត្រង់ផ្ដេកៈ

ដើម្បីអោយមានការងាយស្រួលក្នុងការគូររូបភាពទាំងនេះ យើងត្រូវគូរចែកជាវត្ថុដូចមានគំនូរជាឧទាហរណ៍ខាងក្រោមនេះ ។

(សូមលោកគ្រូ-អ្នកគ្រូអោយសិស្សដាក់ពណ៌លើគំនូរដែលគូរហើយនោះកុំបីខាន ។ របៀបផាត់ពណ៌នេះ សិស្សមានសេរីភាពដាក់តាមចំណង់របស់ខ្លួន មិនបាច់ត្រូវទៅ តាមការដាក់ស្តែងឡើយ) ។

ក- រូបភាពគំនូសត្រង់បញ្ឈរ និងត្រង់ផ្ដេកៈ

វគ្គទី ១ វគ្គទី ២ វគ្គទី ៣

៩.

១០.
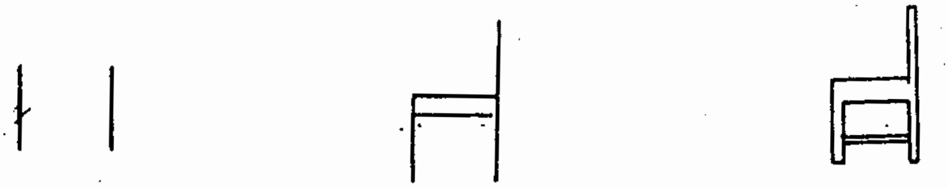

១១.
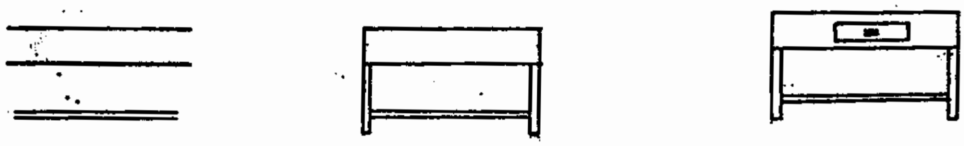

១២.
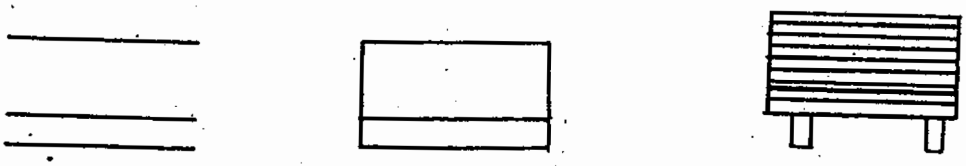

១៣.
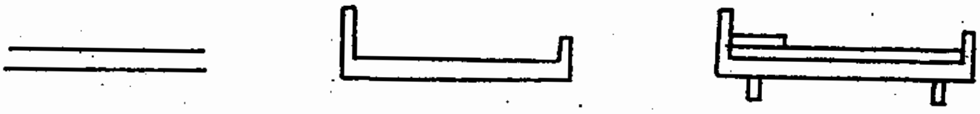

១៤.
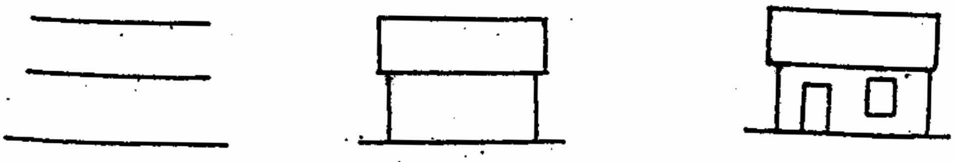

១៥.
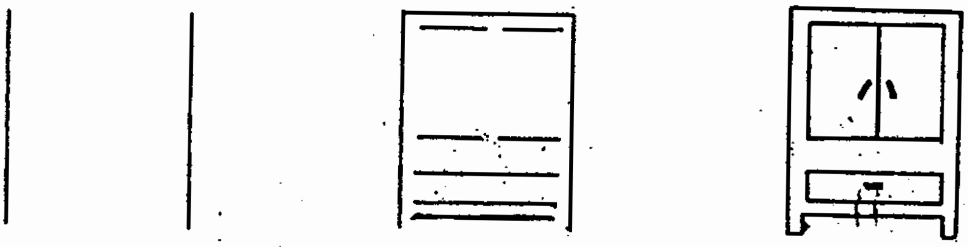

ខ-រូបភាពគំនូសត្រង់បញ្ឈរ ត្រង់ផ្ដេក និងត្រង់ទេរ:

១.
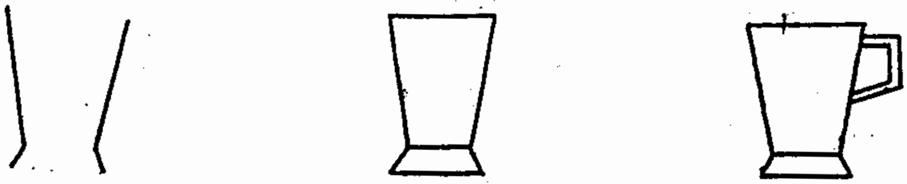

២. 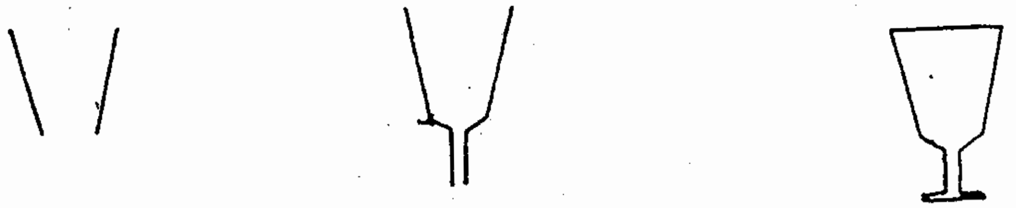

៣.

៤.

៥.

នៅលេខក្រោយ ខ្ញុំនឹងជំរាបជូនពីគំនូសកោង និងរង្វង់ជាបន្តបន្ទាប់ ។

ៜៜៜៜៜ

ហេតុអ្វីបានជាបរិស័ទយកផ្កាឈូកសំរាប់ពុទ្ធបូជា ?

ព្រះពុទ្ធអង្គបានប្រៀបមនុស្សលោកទៅនឹងផ្កាឈូកបួន ៖

- បឹងតំណាងវាលវដ្តសង្សារពោរពេញទៅដោយចំណង់គ្រប់បែបយ៉ាងដូចជា : លោភៈ ទោសៈ មោហៈ រាគៈ ប្រទាក់ប្រទាញបុគ្គលអោយវិលវល់ក្នុងវដ្តសង្សារដដែលៗ ។
- ផ្កាឈូកលិចក្នុងទឹក ប្រៀបបាននឹងបុគ្គលត្រូវតណ្ហាសង្កត់រឹតខ្លួនពុំរួច ។ នេះជាជំពូកបុគ្គលអវិជ្ជាពុំអាចទទួលការអប់រំរបស់ព្រះអង្គបានទេ ។
- ផ្កាឈូកនៅត្រឹមផ្ទៃទឹក ប្រៀបបាននឹងបុគ្គលដែលអាចទទួលការអប់រំបានយ៉ាងងាយ ព្រោះពុំទាន់ទទួលការរឹតត្បិតពីតណ្ហានៅឡើយ ។

ប្រវត្តិវិទ្យា

ប្រទេសកម្ពុជាចុងសម័យអង្គរ

ថ្នាក់ទី ៥

- មេរៀនទី ០៤
- សៀវភៅសិស្ស ទំព័រ ១៦-១៧
- សៀវភៅគ្រូ ទំព័រទី ៣៣-៣៥

<u>អត្ថបទជំនួយ:</u>

ក/ ភាពច្របូកច្របល់ :

គេពុំបានដឹងច្បាស់ថា ព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី៧ ទ្រង់ចូលទីវង្គតក្នុងឆ្នាំណាទេ ។ តែគេដឹងថាព្រះបាទឥន្ទ្រវរ្ម័នទី២ ជាព្រះរាជបុត្របានឡើងស្នងរាជ្យ ។

នៅដើមរាជ្យរបស់ព្រះអង្គ ព្រះអង្គទ្រង់ចាត់អោយទ័ពខ្មែរសហការជាមួយចាម ដើម្បីវាយយួនដៃវៀតក្នុង ឆ្នាំ ១២១៨ ។ លុះដល់ឆ្នាំ ១២២០ ខ្មែរបានដកថយពីប្រទេសចម្ប៉ា ដោយខ្លួនឯងគឺប្រហែលដោយការរើបំរះនៃ ជនជាតិថៃ បង្កើតសុខោទ័យក្នុងឆ្នាំ ១២២០ ដោយស្តេចរាមាកំហែង ។

គេពុំបានដឹងថា ព្រះបាទឥន្ទ្រវរ្ម័នទី ២ សុគតក្នុងឆ្នាំណាទេ ។ គេដឹងថា ក្រោយស្តេចឥន្ទ្រវរ្ម័នទី២ ចូលទីវង្គត ស្តេចជ័យវរ្ម័នទី៨បានឡើងគ្រងរាជ្យ ។ ក្សត្រអង្គនេះ បានលើកតំកើងព្រហ្មញ្ញសាសនាជាថ្មី ជាហេតុបណ្តាល អោយប៉ះទង្គិចគ្នាជាខ្លាំងរវាងពុទ្ធនិយម និងអ្នកព្រហ្មនិយម ។ នេះជាកត្តាធ្វើអោយមានការបែកបាក់សាមគ្គីផ្ទៃ ក្នុង។ ចំនែកថៃ ដែលទើបកកើតបានជារដ្ឋនោះក៏ចេះតែរកឧបាយ ដើម្បីពង្រាតទឹកដីរបស់គេ ។

បន្ទាប់ពីព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី ៨ បានសុគតទៅ (ឆ្នាំ១២៩៥) ភាពច្របូកច្របល់ដណ្តើមរាជ្យចេះតែមានជា បន្តបន្ទាប់ធ្វើអោយអាណាចក្រកម្ពុជាចេះតែចុះខ្សោយជាលំដាប់ រហូតដល់មានបដិវត្តន៍របស់នាយត្រសក់ផ្អែម រវាងឆ្នាំ ១៣៤០ ដែលជាបដិវត្តន៍នយោបាយ និង សាសនា ព្រោះចាប់ពីពេលនោះមកព្រហ្មញ្ញសាសនាបានអស់ ឥទ្ធិពល ហើយរាជ្យវង្សក្សត្រខ្មែរក៏ផុតរលត់ចាប់ពីពេលនោះមកដែរ ។

ខ/ ទំនាក់ខ្មែរ-សៀម :

ក្នុងឆ្នាំ ១២២០ នៃគ.ស សៀមបានបង្កើតរដ្ឋសុខោទ័យ ។ លុះដល់ឆ្នាំ ១៣៥០ ស្តេចសៀមបានលើករាជ ធានីមកតាំងនៅអយុធ្យាវិញ ដែលងាយស្រួលនឹងពង្រាតទឹកដីចូលមកក្នុងរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

• ឆ្នាំ១៣៥២ ក្នុងរាជស្ដេចលំពង្សរាជា (ចៅតាត្រសក់ផ្អែម) សៀមវាយលុកចូលមកដល់ទីក្រុងអង្គរ ប្រមូលយកវត្ថុមានតំលៃ និងចាត់តាំងក្សត្រសៀមអោយត្រួតត្រាអង្គរ ។ លុះដល់ឆ្នាំ ១៣៥៧ ក្សត្រខ្មែរមួយអង្គ ព្រះនាមស្រីសូរិយោវង្សទី១ បានកំចាត់សៀមអោយចេញពីក្រុងអង្គរ ដណ្ដើមយកបាននគររាជសីមា ។

• ឆ្នាំ ១៣៩៤ ក្នុងរាជស្ដេចធម្មសោក សៀមវាយលុកអង្គរជាថ្មីម្ដងទៀត ។ ដោយមានខ្មែរខ្លះ ចូលដៃជាមួយសៀម សៀមវាយយកអង្គរបាន ហើយចាត់តាំងព្រះរាជបុត្រសៀមព្រះនាមពញាកែ្រកសោយរាជ្យនៅក្រុង អង្គរ ។ ឆ្នាំ ១៤០១ ក្សត្រខ្មែរព្រះនាមស្រីសូរិយោវង្សទី២ បានកំចាត់សៀមអោយចេញពីអង្គរ ។

• ឆ្នាំ ១៤២០ បរមសោករាជស្ដេចសៀមបានវាយលុក និងត្រួតត្រាអង្គរជាលើកទី ៣ ។
ស្ដេចពញាយ៉ាតបានរំដោះអង្គរពីកណ្ដាប់ដៃសៀមក្នុងឆ្នាំ ១៤២១ ។

ខោល គុន

• ប្រាសាទក្នុងសម័យអង្គរ រចនាបថព្រះគោ : ប្រាសាទព្រះគោ ប្រាសាទបាគង ប្រាសាទលលៃ ។

• ប្រាសាទក្នុងសម័យអង្គរ រចនាបថភ្នំគូលែន : ប្រាសាទដំរីក្រាប ប្រាសាទទន្ទឹងស្លាប់ ប្រាសាទរូបអារក្ស ប្រាសាទថ្មដាប់ ប្រាសាទគគីរ ប្រាសាទអ្នកតា ។

នាទីកំនាព្យនិងកំសាន្ត

* ពិភពលោកប្រកបដោយពហុសណ្ឋាន ។ ដើមឈើមួយកង់ រឺគល់ឈើមួយត្រូវបានជារាងតុ កៅអី ជើងម៉ា មួយ ។ ជាងតុ កៅអីកំពុងបញ្ចេញរាងបែបធម្មជាតិនេះដោយឈើបេង រឺនាងនួន ។ ដូចនេះ អ្នកអាចជ្រើសរើសតុ ជើងម៉ាតាមបែបរាងធម្មជាតិនេះក៏បាន ។ បើពុំដូចនោះទេ អ្នកអាចស្រាវជ្រាវរករាងបែបណាក៏បានយ៉ាងសំបូរ បែប ដោយគ្រាន់តែអ្នកគូសភ្ជាប់រង្វង់ណាមួយក្នុងគំនូសរឹមរវាមខាងក្រោមនេះ ។ឧទាហរណ៍:

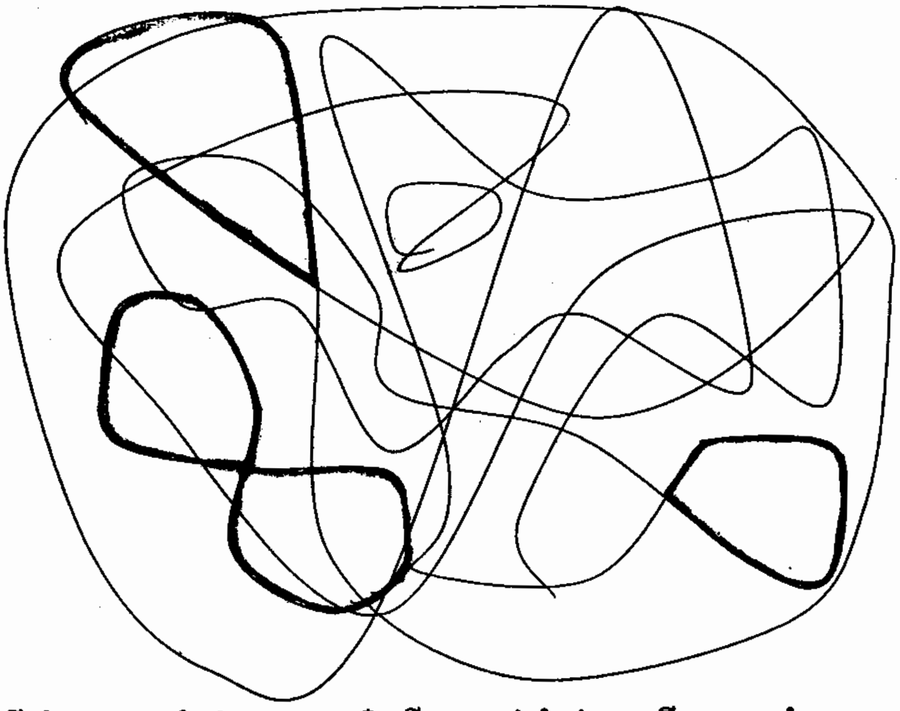

* ប្រសិនបើ ផែនដីទាំងមូលមានទំងន់១លានតោន* ហើយគេសង់សំនង់មួយលើនោះមានចំនួន៣០ពាន់តោន តើផែនដីទាំងមូលមានទំងន់ប៉ុន្មាន ?

<u>កំនត់សំគាល់:</u> ការដោះស្រាយចំនោទខាងលើនេះពាក់ព័ន្ធនឹងរូបមន្ត "គ្មានអ្វីកើត គ្មានអ្វីបាត់ អ្វីៗត្រូវបំលែង" ។

កែវ យ៉ារ

* ផែនដីទំងន់ប្រមាណ ៦៦ x ១០^{២០}តោន ។ មានផ្ទៃសរុប = ៥១០ លាន Km^2 . ផ្ទៃដី ១៤៩ លាន Km^2. ចែកចេញជា ១៩២ រដ្ឋឯករាជ្យ និងមានប្រជាជនសរុប ៦ ពាន់លាននាក់ ។

បុណ្យអុំទូក

ខែកត្តិកទសម្ញា ពលរដ្ឋកម្ពុជា សាទរអបអរ
រំលឹកគុណមេ -គង្គាគុណបវរ ក្រោមចន្ទគោចរ
ត្រចះមេឃា ។

កម្មវិធីរមបី ទឹកគុណទឹកដី ទឹកគុណយោធា
អុជទៀនព្យាករណ៍ ភ្លៀងព្រះពិរុណា អនាគតកម្ពុជា
នារដូវថ្មី ។

វរៈមេការ មាតាជលសារ នាំល្បាប់ដីដី
ចិញ្ចឹមផលា ពាសពេញបុរី ខេមរៈប្រុសស្រី
ដឹងគុណជានិច្ច ។

យុទ្ធជនអង់អាច រិទ្ធីអំនាច ពួតដៃកំទេច
គ្រប់មារសត្រូវ ត្បូងជើងកើតលិច ជោគជ័យសំរេច
ការពាររដ្ឋា ។

អារម្មណ៍រិះគិត ស្រោចស្រង់ជីវិត បងប្អូនខេមរា
ក្លាហានសំរុក តាមដងជលសារ ទុកក្តីមរណា
ពុំស្មើប្រទេសជាតិ ។

រីករាយជានិច្ច ភ្ជាប់ភារកិច្ច ភ្លេចសាច់ភ្លេចញាតិ
សក្តិសមកុលបុត្រ បរិសុទ្ធស្អាត ទាំងប្រុសមារយាទ
ចារជាប់ដរាប ។

អ្នកនិពន្ធ: ....(១)

(១) __គន្លឹះសំគាល់:__ ប្រសិនបើ អ្នកចង់ស្គាល់អ្នកនិពន្ធ សូមអ្នកផ្គុំអក្សរទី១នៃល្បះនីមួយៗ លើកលែងល្បះទី៥ ដោយត្រូវផ្គុំជាមួយស្រៈរបស់ព្យាង្គទី ១ រួចដាក់មូសិកទន្តលើព្យញ្ជនៈទី១នៃល្បះទី ៤ ។

កំណាព្យ

ពាក្យ ៧

មោហាគតិ

១. ទាបខ្ពស់ប្រហែលៗគ្នា ច្មៀសពាក្យនិន្ទាមិនផុតទេ
មានពាក្យសរសើរ តិះដៀលដេរ មាសមេតោងមើលព្រះអាទិត្យ ។

២. ព្រះច័ន្ទ ទឹកភ្លៀង ហើយនិងខ្យល់ វាទៅមិនដល់ វាខឹងពិត
ចំណង់បើយើងនៅទាបជិត ធ្វើជាបណ្ឌិត ចិត្តឋិតថេរ ។

៣. អាទិត្យ និងច័ន្ទ លើអាកាស បំភ្លឺអោយច្បាស់ គង់គេជេរ
រួចពាក្យនិន្ទា តែផ្ដាយទេ គ្មានបំភ្លឺគេ គេមិនស្អប់ ។

៤. ពួកពាលសត្រូវនឹងពាក្យពិត ស្រឡាញ់ងងឹតគ្មានធុញថប់
ស្រទំដោយសារ ពពកគប់ គង់ខ្យល់ត្រឡប់ ផាត់ចេញទៅ ។

៥. ធម្មតាជនពាលក្នុងលោកិយ មានគំនិតខ្លី ឆោតល្ងង់ខ្លៅ
ភ្លៀងពេក រាំងពេក មកម្ដងម៉ៅ ត្រជាក់ និងក្ដៅ ក៏ខឹងដែរ ។

៦. ហៃកូនសម្លាញ់មាសឪពុក កូនកុំកើតទុក្ខ ដោយគេជេរ
កាន់ពុទ្ធសាសនា អោយឋិតថេរ កុំអោយវៀចវេរកាន់អោយខ្ជាប់ ។

ស្រាវជ្រាវពីឯកសារបុរាណខ្មែរ
ដោយលោក : **ជេង កែន**
អគ្គលេខាធិការនៃគណៈកម្មាធិការស.ប.ស.ខ
និង ជាអនុប្រធានការិយាល័យនៃមន្ទីរអប់រំ យុវជន
និងកីឡា ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ។

អគតិ ៤ យ៉ាង

១. ឆន្ទាគតិ **២. ទោសាគតិ**

៣. មោហាគតិ **៤. ភយាគតិ**

លោកគ្រូ អ្នកគ្រូទាំងអស់ប្រហែលធ្លាប់ជួបប្រទះហើយ តើបានចាប់អារម្មណ៍ហើយឬនៅទៅលើការសរសេរលេខ ដោយបន្ថែមសូន្យសំរាប់ចុះកាលបរិច្ឆេទ ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំកំណើតឬកំនត់ចំនួនវត្ថុតំលៃផ្សេងៗ ។

ចំពោះសំនេរទាំងនេះ យើងហាក់បីដូចមិនទាន់ចាប់អារម្មណ៍នៅឡើយទេថា តើពិតជាត្រឹមត្រូវតាមក្បួនហើយឬនៅ ?

ដូច្នេះសូមលោកគ្រូ អ្នកគ្រូ ផ្ដោតអារម្មណ៍លើរឿងនេះជាមួយខ្ញុំម្ដង ។ ឧទាហរណ៍: ខ្ញុំកើតនៅថ្ងៃទី ៩ ខែ មិនា ឆ្នាំ ១៩៧១ ហើយខ្ញុំសរសេរជាតួលេខដោយបន្ថែមសូន្យទៅលើថ្ងៃ និង ខែថា ០៩-០៣-១៩៧១ តើការបន្ថែមសូន្យទៅលេខ៩ និងលេខ៣នេះត្រឹមត្រូវដែរឬទេ ?

ខ្ញុំសូមបកស្រាយថា ការបន្ថែមសូន្យទៅលើលេខ ៩ ពិតជាត្រឹមត្រូវ ហេតុអ្វីបានជាត្រូវបន្ថែម ? ព្រោះក្នុងមួយខែមាន ចំនួនរហូតដល់ ៣១ ថ្ងៃ ។ ចាប់ពីថ្ងៃទី ១ ដល់ ថ្ងៃទី ៩ មានតួលេខតែមួយខ្ទង់ គឺខ្ទង់រាយចាប់ពីថ្ងៃទី១០ ដល់ ៣១ មានពីរ ខ្ទង់រាយ និងខ្ទង់ដប់ ។ លេខមួយខ្ទង់របស់ថ្ងៃចាប់ពី ១ រហូតដល់ ៩ ចាំបាច់ត្រូវតែបន្ថែមសូន្យនៅខាងដើម ធ្វើបែបនេះដើម្បី ចៀសវាងការបន្លំបន្ថែមលេខផ្សេងទៀតនៅខាងដើមនៃលេខនោះដោយយើងមិនបានបន្ថែមសូន្យ ដើម្បីអោយបានពីរខ្ទង់ដូច ជាលួចបន្ថែមលេខ ១ ឬ ២ទៅលើថ្ងៃទី ៩ ទៅជាបានថ្ងៃទី ១៩ ឬ ២៩ ទៅវិញ ។

ចំពោះការបន្ថែមសូន្យទៅលើខែមីនាពិតជាមិនត្រឹមត្រូវទេ យើងមិនបាច់បន្ថែមសូន្យនៅខាងដើមនៃលេខ ៣ របស់ខែ មីនាទេ ព្រោះក្នុងមួយឆ្នាំមានចំនួន១២ខែ បើគេលួចបន្ថែមលេខ ១ ឬ ២ ទៅលើខែមីនានោះ យើងគ្មានអ្វីគួរអោយ សង្ស័យឡើយ ព្រោះការបន្ថែម១ ឬ ២នេះ និងក្លាយទៅជាខែ ១៣ ឬខែ ២៣ គឺគ្មានទេខែរបស់ខ្មែរយើង ។ ហេតុនេះ បានជាយើងមិនបាច់បន្ថែមសូន្យលើខែមីនា ។

ក្រៅពីខែមីនា មានខែពីរទៀតដែលយើងចាំបាច់បន្ថែមសូន្យជានិច្ច គឺខែមករា និង ខែកុម្ភៈ ។ ឧបមាថាបើ ក្មេង "ក" កើតថ្ងៃទី ៤ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ១៩៩០ យើងសរសេរត្រឹមតែ ០៤-៦-១៩៩០ បើក្មេង ខ កើតថ្ងៃទី ៨ ខែ មករា ឆ្នាំ ១៩៩០ ត្រូវសរសេរថា ០៨-០១-១៩៩០ ។

លើសពីនេះទៅទៀត ក្នុងការសរសេរតួលេខជាចំនួនវត្ថុ ឬកំនត់តំលៃផ្សេងៗ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូជ្រាបស្រាប់ហើយ គឺគ្មាន អ្វីប្លែកទេ ។

លោក ឈាត ម៉េង គ្រូវិទ្យាល័យ

ដំដែកស្រុកសូទ្រនិគម ខេត្តសៀមរាប

អាគារដ៏ល្អប្រិមប្រិយនៅក្របក្រៅខាងក្រោយនេះ គឺជាផ្ទះគ្រូបង្រៀនដែលត្រូវបានសាងសង់ពី ថ្ងៃទី ១២ ខែ ឧសភា ដល់ ថ្ងៃទី ១៧ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០១ នៅលើផ្ទៃដីដែលមានបណ្ដោយ ១១៣ម៉ែត្រ និងទទឹង ៤១ម៉ែត្រ ។ នៅលើផ្ទៃដីដែលជាអំណោយរបស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា ដ៏ទូលាយនេះ សមាគមគ្រោង សាងសង់ផ្ទះគ្រូបង្រៀនអោយបានពីរខ្នង ។ ប៉ុន្តែសព្វថ្ងៃនេះ សមាគមសាងសង់អាគារបានរួច១ខ្នង មានបណ្ដោយ ៤១ម៉ែត្រ និងទទឹង ១១ម៉ែត្រ មាន ៣២ បន្ទប់ ។ ក្នុងបន្ទប់នីមួយៗមានគ្រែពីរ តុសរសេរមួយ កៅអីពីរ កូនទូក្បាលគ្រែមួយ បន្ទប់អនាម័យ និងទូដាក់ខោអាវមួយ ។

សំណង់អាគារ គ្រឿងសង្ហារិមបំពាក់អោយបន្ទប់ទាំង ៣២ ព្រមទាំងអណ្ដូងទឹកស្អុប របង.....ល.....ត្រូវ ចំណាយអស់ទឹកប្រាក់សរុបចំនួនមួយរយហាសិបប្រាំបួនពាន់ ប្រាំមួយរយកៅសិបប្រាំបួន ដុល្លាសហរដ្ឋអាមេរិច (១៥៩.៦៩៩ $US) ដែលជា÷

- ព្រះរាជអំណោយសម្ដេចឪ និងព្រះរាជអគ្គមហេសី : ៣.០០០ $US
- អំណោយសម្ដេច ហ៊ុន សែន និងលោកជំទាវ : ៤០.០០០ $US
- ថវិកាផ្ទាល់របស់សមាជិក សមាជិកា : ១១៦.៦៩៩ $US

ក្រៅពីអំណោយនេះ សមាគមក៏បានទទួលពីសប្បុរសជននូវអំណោយជាគ្រឿងអសង្ហារិម និងសង្ហារិមដែល យើងសូមថ្លែងអំណរគុណ និងសូមអភ័យទោសដែលពុំបានលើកឡើងនៅពេលនេះ ។

ឆ្លៀតឱកាសនេះផងដែរ យើងសូមជំរាបថា÷

- ផ្ទះគ្រូបង្រៀននៅរាជធានីភ្នំពេញ មាន ១៦ បន្ទប់ ថ្លៃស្នាក់ក្នុង១បន្ទប់ ១០.០០០រៀល
- ផ្ទះគ្រូបង្រៀននៅខេត្តកំពត មាន ១៤ បន្ទប់ ថ្លៃស្នាក់ក្នុង១បន្ទប់ ១២.០០០រៀល
- ផ្ទះគ្រូបង្រៀននៅខេត្តសៀមរាប មាន ៣២ បន្ទប់ ថ្លៃស្នាក់ក្នុង១បន្ទប់ ១៤.០០០រៀល

ថ្លៃស្នាក់នៅមានការខុសគ្នា អាស្រ័យលើថ្លៃទឹក ភ្លើងនៅទីតាំងពាក់ព័ន្ធនីមួយៗ ។

តើអ្នកគ្រូ លោកគ្រូ ដឹងឬទេ ?

+ តើប្រទេសណា មានផ្ទៃដីធំជាងគេ ?	
ឈ្មោះប្រទេស	ទំហំផ្ទៃដី
- រុស្ស៊ី	១៧.0៧៥.000 Km^2
- កាណាដា	៩.៩៧៥.000 Km^2
- ចិន	៩.៦00.000 Km^2
- សហរដ្ឋអាមេរិក	៩.៣៦៤.000 Km^2
- ប្រេស៊ីល	៧.៥១២.000 Km^2

+ តើប្រទេសណា មានផ្ទៃដីតូចជាងគេ ?	
ឈ្មោះប្រទេស	ទំហំផ្ទៃដី
- វ៉ាទីកង់	0.៤៤ Km^2
- ម៉ូណាកូ	២ Km^2
- ណាអ៊ូរូ	២១ Km^2
- ទូវ៉ាលូ	២៤ Km^2
- សាំងម៉ារ៉ាំង	៦១ Km^2

+ តើប្រទេសណា មានប្រជាជនច្រើនជាងគេ ?	
ឈ្មោះប្រទេស	ចំនួនប្រជាជន
- ចិន	១.២៣៤.៣៣៧.000នាក់
- ឥណ្ឌា	៩៥២.៩៦៩.000នាក់
- សហរដ្ឋអាមេរិក	២៦៥.៧៦៥.000នាក់
- ឥណ្ឌូនេស៊ី	២00.៥៩៦.000នាក់
- ប្រេស៊ីល	១៦៤.៤២៤.000នាក់

+ តើប្រទេសណា មានប្រជាជនតិចជាងគេ ?	
ឈ្មោះប្រទេស	ចំនួនប្រជាជន
- វ៉ាទីកង់	១.000 នាក់
- ទូវ៉ាលូ	១0.000 នាក់
- ណាអ៊ូរូ	១១.000 នាក់
- ប៉ាឡូវ	១៧.000 នាក់
- សាំងម៉ារ៉ាំង	២៥.000 នាក់

+ប្រទេសកម្ពុជាយើង ស្ថិតក្នុងលំដាប់ទីប៉ុន្មាន ក្នុងចំណោមរដ្ឋឯករាជ្យទាំង ១៩២ ក្នុងលោកយើងនេះ ?

- បើគិតពីផ្ទៃដី (១៨១.0៣៥ គម២) លំដាប់ទី ៨៧ ។
- បើគិតពីប្រជាជន (១១.៥២៦.២២៣ នាក់) * លំដាប់ទី ៧២ ។

ប្រភពពត៌មាន

Larousse encyclopédique 2001

* ស្ថិតិជំរឿន ឆ្នាំ ១៩៩៨

ស.ប.ស.ខ

ស្ថិតិសពចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៩៥
ដល់ដំណាច់ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០២

ល.រ	ខេត្ត-ក្រុង	សពសមាជិក	សពគូស្រករ ប្ដីឬប្រពន្ធ	ផ្សេងៗ
០១	អង្គភាពចំនុះក្រសួង អ.យ.ក	១៤៧នាក់	៥៧នាក់	
០២	រាជធានីភ្នំពេញ	២៣៥នាក់	១៨៧នាក់	
០៣	កំពង់ចាម	៣៩៤នាក់	២៥៩នាក់	
០៤	កំពង់ធំ	១៤៩នាក់	១០៨នាក់	
០៥	កំពង់ស្ពឺ	១៧០នាក់	១១២នាក់	
០៦	កំពង់ឆ្នាំង	១០៣នាក់	៥៧នាក់	
០៧	កណ្ដាល	២៨៧នាក់	១៨៧នាក់	
០៨	កំពត	១៤០នាក់	១១៣នាក់	
០៩	កោះកុង	១៨នាក់	១១នាក់	
១០	ក្រុងកែប	០៣នាក់	០៥នាក់	
១១	ក្រុងព្រះសីហនុ	៥០នាក់	២៧នាក់	
១២	ក្រចេះ	៦៧នាក់	៦២នាក់	
១៣	តាកែវ	២៣៧នាក់	១៤២នាក់	
១៤	បាត់ដំបង	២១៦នាក់	១៥៣នាក់	
១៥	ព្រៃវែង	២៧៧នាក់	១៨៨នាក់	
១៦	បន្ទាយមានជ័យ	១៥៧នាក់	១០៥នាក់	
១៧	ព្រះវិហារ	៣១នាក់	២២នាក់	
១៨	សៀមរាប	១៨៤នាក់	១៣៥នាក់	
១៩	ប៉ៃលិន	០៥នាក់	០០នាក់	
២០	ស្វាយរៀង	១៣៧នាក់	៨៦នាក់	
២១	ពោធិសាត់	៧៩នាក់	៥៣នាក់	
២២	ស្ទឹងត្រែង	១៦នាក់	១៦នាក់	
២៣	រតនគីរី	១១នាក់	០៧នាក់	
២៤	មណ្ឌលគីរី	១០នាក់	០១នាក់	
២៥	ឧត្ដរមានជ័យ	០៣នាក់	០១នាក់	
	សរុប	**៣.១២៦នាក់**	**២.០៩៤នាក់**	